

EL FULL

de l'Albera Marítima

Octubre de 2008

Portbou – any XII – número 56

Amb la col·laboració de l'AJUNTAMENT DE PORTBOU i de la DIPUTACIÓ DE GIRONA

NINOTALLA per Carles Roman

"La fàbrica" (cuarta entrega)

EDITORIAL

A PORTBOU I A CATALUNYA: NECESSITEM UNITAT PER DAMUNT DE TOT

La desunió dels partits catalans, ara fa dos anys, va desembocar en l'aprovació d'un Estatut retallat i que ens lligava de mans per al futur. Avui en patim les conseqüències en la nova negociació de l'aplicació del finançament previst per l'Estatut, l'ambigüitat del qual permet lectures amb resultats absolutament dispars. De la mateixa manera, al nostre assetjat i mortificat poble de Portbou fa falta unitat. Problemes com el metge de guàrdia, la imposició del parc edíl·lic, l'intent de suprimir i/o fer desaparèixer trens (l'estació de Figueres) així com la manca d'aigua són qüestions supramunicipals que necessiten el màxim d'unitat possible: política i civil. És a dir, dels partits i dels regidors, però també de la gent del poble.

S'ha dit i repetit que fou la desunió, la voluntat de protagonisme, l'excessiu tacticisme i la mobilització escassa i tardana de la societat civil el que va propiciar l'escenari per un pacte de rebaixes, que va frustrar les aspiracions de bona part de la ciutadania i que va treure les

ganes d'engegar un nou procés estatutari per d'aquí a molts anys. Ara, doncs, és responsabilitat de tots no repetir els mateixos errors. Cal superar les actituds erràtiques i la manca de voluntat per arribar a propostes conjuntes; les acusacions de voler-se quedar sols en la "foto" –i consegüentment, amb el capital polític que pot comportar– d'una proposta de finançament conjunta des de Catalunya davant el govern de l'Estat. De la mateixa manera, a Portbou necessitem fraguar amb ciment armat una unitat del tot necessària, imprescindible per tirar endavant. Només amb responsabilitat, de l'equip de govern i de l'oposició, podrem fer front a tota la tirallonga de problemes que té plantejats el nostre poble. Només amb sentit comú i fermesa podrem superar aquest mal tràngol pel que passa el nostre poble. Pel que fa a la nostra nació catalana, ara estem patint, cadascú de nosaltres, en carn pròpia, les conseqüències de les febleses del país i les misèries del procés estatutari, i tenim clar que la unitat és l'única forma de

fer-nos valer davant el govern de l'Estat, perquè la divisió ens fa més febles i reduïts a ser unes peces de joc dins la partida del govern espanyol.

Perquè la unitat ens fa forts a Catalunya i a les seves propostes. I perquè cal acabar amb la dinàmica tacticista que sovint ha prioritzat els interessos de partit als de país. En un moment de crisi econòmica, la resposta que han de donar des de les institucions de govern del Principat necessita de la implementació d'un nou model de finançament perquè sigui efectiva. Perquè no aconseguir la unitat seria un fracàs de la política catalana. I perquè aquest fracàs també seria del país.

En definitiva, tant al nostre meravellós poble de la marina de l'Albera com a la nostra nació catalana necessitem unitat per damunt de tot. Unitat per refer un teixit social mig esquinçat per la crisi i, a Portbou, unitat per garantir un servei públic bàsic: mobilitat (tren), serveis sanitaris decents, aigua etc,... sense els quals la vida, d'una forma digna, simplement no és possible. ■

“CENTRE WALTER BENJAMIN DE LA MEMÒRIA”

Estem realment contents i sorpresos per la presentació que es va fer el passat diumenge 28 de setembre, dins les Jornades Walter Benjamin -organitzades per la Regidoria de Cultura i Projecte Walter Benjamin-, del Centre Walter Benjamin de la Memòria. Tal com va explicar Jordi Font, -historiador i director tècnic del Museu Memorial de La Jonquera- el Centre recuperarà la memòria del pensador ale-

many exiliat i mort a Portbou a través d'una exposició, tallers didàctics, sala d'exposicions temporals, aules d'activitat cultural, etc. El Centre Walter Benjamin i tots els espais relacionats a Portbou, s'integraran dins la Xarxa d'Espais de Memòria de Catalunya, impulsada per la Generalitat.

Un dels principals objectius del Centre serà el foment de la memòria del pensador alemany, la

reflexió sobre la frontera de la llibertat i la promoció turística i cultural de la zona.

A l'acte hi assistí Joan Boada, Secretari General d'Interior, Relacions Institucionals i Participació.

Tot l'equipament s'ubicarà a l'edifici de l'antic Ajuntament que serà rehabilitat a partir del proper any amb fons de l'Ajuntament de Portbou, la Generalitat i la UE. ■

CARTES AL FULL

FESTA D'HOMENATGE A LA GERMANDAT DE DONANTS DE SANG

Faig aquest escrit quatre dies després de la data que van ocórrer els fets que passo a comentar. Els fets van passar el dia 25 de juliol, i aquest escrit el faig el dia 29 del mateix mes, el que vol dir que el que va passar ho tinc ben clar en la meva ment, de ben segur, molt més del que ho estaran quan llegiu aquestes línies, ja que hauran passat prop de tres mesos.

El faig perquè sento la necessitat

Un moment de la inauguració del monument. Foto J. Gubert

de fer-lo, perquè a mi, com a la majoria de portbouencs, ens fa mal i en afligeix molt, quan passen coses DEPLORABLES, LAMENTABLES, VERGONYOSES i INCÍVUIQUES, com les que van passar l'esmentat dia 25 de juliol, promogudes per quatre caps escalfats que no varen voler, o no varen saber, entendre les raons que se'ls va donar per no barrejar les coses, tot i que va semblar que les acceptaven, i que amb el seu procedir no van aconseguir res més que deixar el nom de Portbou a un nivell ben baix, fent trontollar la seva reputació i posant-nos a tots en entredit, davant de tota aquella munió de gent que hi havia, que no ens coneixia, i que evidentment no es mereixia el tracte que varen rebre.

Tot va començar quan es va tenir coneixement que el dia 25 de juliol es faria un homenatge a la Germandat de Donants de Sang, i que s'inauguraria un monument dedicat a l'esmentada Germandat, resultat de l'encomimable treball de l'amic Llorenç Novés, i que en aquest acte hi assistiria la M.H. Consellera de Sanitat, Sra. Maria Geli. Això va provocar de seguida l'aparició d'uns cartells enganxats arreu del poble, incitant que tothom acudís a una manifestació massiva per protestar davant la Consellera, atesos els rumors que Portbou es quedaria sense metge de guàrdia des de les 3 de la tarda fins a les 8 del matí de l'endemà, i s'insistia i s'instigava en aquests cartells anònims, a que tothom hi acudís proveït d'estris, cassoles i olles, per tal d'armar un bon aldarull i que l'esquellotada fos ben

sonada.

Davant de tot això, l'Ajuntament va convocar un parell de reunions en les quals eren presents tots els representants de les entitats, així com també els promotors de la moguda que es preparava, per explicar, i per demanar, la conveniència de no barrejar la Festa d'Homenatge als Donants de Sang, amb el fet que Portbou es pogués quedar sense metges. En una d'aquestes reunions també hi varen ser presents diverses personalitats representants de la Generalitat a Girona, per explicar com podria quedar probablement, perquè encara no estava resolt l'assumpte dels metges.

D'aquestes reunions en varen sortir, amb el consens de tots els reunits, inclosos els promotors de la moguda sorollosa, de que es res-

pectaria l'acord de no rebentar l'homenatge als Donants de Sang, i que una vegada acabada aquesta Festa i en un moment determinat i adient, es lluiraria un Manifest, fent ben palesa la preocupació de la població per les necessitats que té Portbou, davant dels rumors insistents de quedar-se sense assistència mèdica, i que més tard es faria arribar els plec de signatures recollides. Així, més o menys, és com es va quedar, i repeteixo una vegada més, amb l'acceptació de tothom, inclosos els incitadors de la moguda. Explico tot això, perquè tothom sàpiga com es va coure tot l'enrenou.

El resultat final de tot plegat, ja el sabeu: la M.H. Sra. Marina Geli no va venir; i del consens i acceptació del que es va dir i acordar en aquelles reunions prèvies ... res de res.

És possible, encara que em costa de creure, que hi hagi algú que se'n pugui sentir orgullós, de tot el que va passar, però per a mi, i crec que per a una gran majoria, tot queda ben definit amb les quatre paraules que ja he fet servir en començar aquest escrit: DEPLORABLE, LAMENTABLE, VERGONYÓS i INCÍVIC, perquè el que varen aconseguir plenament, justament va ser això:

DEPLORABLE, per haver aconseguir la divisió del poble, per no haver volgut fer les coses ben fetes, seguint les normes enraonades i acordades, precisament per un sentiment comú, que tots compartim i pensem; perquè tots volem tenir el servei mèdic que necessitem.

LAMENTABLE, per vexar i menysprear, el treball i l'esforç de l'amic Llorenç Novés, en la creació del magnífic monument dedicat als Donants de Sang que estic ben segur agradava a tot-

hom, i en canvi no se li va permetre explicar ni tan sols el significat de la seva obra. En Llorenç

(...) tot queda ben definit amb les quatre paraules que ja he fet servir en començar aquest escrit: DEPLORABLE, LAMENTABLE, VERGONYÓS i INCÍVIC, perquè el que varen aconseguir plenament, justament va ser això (...)

no es mereixia aquella escridassada!!

VERGONYÓS, per malbaratar, reventar i trepitjar, amb un comportament gens edificant i força

violent, un acte que podria haver estat bonic i simpàtic en homenatge a la benefactora, altruista i desinteressada Germanadat de Donants de Sang, la qual no tenia res a veure amb si Portbou es podia quedar o no sense metge, deixant el nom del nostre poble a un nivell tan baix, que de ben segur serà recordat per tots els membres de l'esmentada Germanadat, amb ressentiment i menys-

preu.

INCÍVIC, per demostrar el poc respecte que es té envers l'Alcalde i amb tot l'Ajuntament, que malgrat haver donat l'ocasió

per canviar la posició, explicant i intentat fer comprendre la realitat de l'acte que es volia fer, i quan semblava que s'havia aconseguit, al final, malgrat tot, es va optar per fer el que es va fer. Tan l'Alcalde, com tot el Consistori, ens poden agradar o no, però el que no s'hauria de fer mai, es faltar-los el respecte que com a talts es mereixen.

Sóc conscient que aquest escrit no agradarà a molts, però potser també és bo que sàpiguen que també som molts els que no ens va agradar gens el seu comproment aquell dia. Només he volgut expressar la meua opinió.

Amb tot l'afecte. ■ **Paco Sàcera i Subirana. Portbou**

RESPOSTA AL CAP DE L'OPOSICIÓ A PORTBOU

Sr. Salas en resposta al seu article publicat a la premsa, contestant el balanç que fa ERC a Portbou, després d'un any i escaig a l'equip de govern, vull dir-li que és una llastima que vostè personalitzi i ataqüi qui signa aquest article, quan l'article expressa l'opinió de tot el grup d'ERC, secció local, regidors i grup de suport.

Les conclusions que vostè treu de l'article són esfereïdores.

Sincerament, no sé d'on treu vostè que ERC de Portbou hagi dit mai que vostès no fossin la llista més votada. Nosaltres li hem de recordar, però, que malgrat aquesta circumstància vostès no formen part de l'equip de govern i que estan a l'oposició, els agradi o no.

No sabem tampoc d'on treu que vàrem consensuar com a grup polític, que ERC de Portbou els odii i els menyspreï ... no serà que vostè projecta en nosaltres allò que senten realment per ERC de Portbou?

Sr. Salas, l'article d'ERC fa balanç de l'any de govern desde la perspectiva del nostre grup, que forma coalició de govern amb el PSC, i critica el que amb llibertat i serenitat, pensem que està fent l'oposició de Portbou, malgrat que vostès no ens ho demanin, i que en cap cas

personalitzem en cap dels regidors de CiU de Portbou, opinant sobre si vostès són o no són cultes o si tenen més o menys respecte per uns o per altres. Voler barrejar fets puntuals que ja formen part del passat i acusar-me personalment de les meves actuacions com a President de la Plataforma Civica Antimolins de Portbou i Colera és un greu error. Deixim dir-li però, ja que vostè ha volgut treure el tema, que la meua rèplica, repeteixo com a president de la Plataforma, està basada en tot moment en documentació estrictament científica. Si vostè, a això, li diu falta al respecte a un membre de l'associació d'empresaris del sector eòlic, que va venir a Portbou com a membre d'un grup ecologista, ja és per llogar-hi cadires. Personalment i escoltant la opinió de molts dels presents a l'acte, estic convençut que per a més de la meitat de la sala que va acudir a aquest acte electoral de CiU, el qui relament va falta al respecte i a la intel·ligència de la gent va ser el conferenciant, que volia fer passar gat per llebre. Crec, per altra banda que el president d'una associació que té prop de 50 socis i que va presentar quasi 500 signatures de ciutadans de Portbou en contra del projecte del

parc eòlic de Tramuntana a la delegació de Girona del Govern de la Generalitat, està més que autoritzat a replicar un conferenciant que l'únic que pretenia era vendre el seu producte, curiosament, en un acte electoral.

Respecte al mateix tema vull dir-li que és surrealista que vostè afirmi que es va acusar i menysprear el conferenciant que va venir altruïstament i de forma gratuïta. Poster li hem de recordar que aquesta conferència es va fer en un acte electoral de CiU, Sr. Sales? Quin altruïsm i quina gratuïtat hi ha en una conferència que cerca uns resultats determinats a favor dels interessos dels que eren a la taula de la conferència-míting Sr. Sales?

Com a ciutadà puc acudir o no als plens de l'Ajuntament de Portbou i crèguim que també com a ciutadà m'estalviaré què opino personalment de la feina que fan vostès i com la fan. Ara bé, com a secretari d'ERC li recomeno que es torni a llegir l'article on Esquerra de Portbou fa balanç de l'any de govern i potser així s'adonarà que qui signa l'article opina en nom d'unes sigles polítiques i en nom d'un grup de persones que formen part, d'una manera o altre, d'aquest grup.

Poster, només així, en una propera ocasió no cometi l'error de personalitzar i atacar qui signa l'escrit i demostrar la seva

poca afecció a alguns ciutadans de Portbou que, li agradi o no, formem part d'aquest bonic poble que tant ens estimem. ■ **Sergi**

Gubert i Macias. Secretari de la seu local d'ERC de Portbou

Foto: Edoard Hars

MULLA'T 2008

Aquest any ens hem mullat de debò.

Moltes gràcies a tothom.

Gràcies Portbou. ■ **Montserrat Bosch Puerto. Portbou**

RESPOSTA AL SR. ÀLEX PARÈS

Sr. Parés, vostè com tots els "ecologistes" que han vingut a Portbou, enviats per les empreses instal·ladores de parcs eòlics, o per la Direcció General d'Energia i Mines, utilitzen la mateixa manipulació de les dades... Que si l'energia produïda equival al consum de 75.000 persones, que si l'emissió de CO₂ es de 100.000 Tones, etc.

Demagògia dels números

Tots vostès parteixen de la base dels 22 MW de potència, però Sr. Parés, perquè no diu que aquests 22 MW de **potència instal·lada** es transformen en 4,4 MW de **potència produïda**, després d'aplicar-hi el percentatge de rendiment de tots els parcs eòlics (10% - 30%)? Perquè no diu que d'aquests 4,4 MW de **potència produïda** acaben entrant a la xarxa elèctrica tan sols un màxim d'1%, es a dir 0,044 MW, pel fet que com a flu-

ïd segueix la llei de fluids i no pot entrar en una subestació on estan passant cents de MW? Això si, amb un cost de 20 milions d'euros.

Examen de consciència

Com pot ser que vostè titlli a la **Plataforma Cívica Antimolins de Portbou i Colera** de "mancats de seny", i que "impedim que l'ecologisme arrelhi a la societat", quant vostè, després de molts anys a la Gerència del Consorci del Port de Portbou, va tolerar que totes les neteges dels vaixells en zona tècnica, i els olis de sentina s'aboquessin al mar, no posant les mesures pertinents per evitar-ho, tal i com s'ha fet ara?

Ens definim

Ha de saber que aquesta Plataforma Cívica, malgrat el seu nom, no és contrària a la Energia Eòlica, només demanem que s'instal·li on sigui possible, sense

malmetre el valuós patrimoni natural que ens envolta, i sense incomplir ni les lleis ni les normatives mediambientals europees, així com tampoc la pròpia legislació catalana; enlloc d'això vostè avantposa el benefici econòmic per als promotors i constructors dels parcs en complicitat amb l'Administració.

Orientem

Si realment està interessat en assabentar-se de les dades que envolten la producció d'Energia Eòlica, no dubti en consultant-se (a consultar-nos).

Li trametem de grat les dades que ens demani, editades per consultories científiques, contrastades i solvents, d'arreu del món, les quals no tenen ni interessos ni lligams amb "lobbies" econòmics ni polítics. ■ **Plataforma Cívica Antimolins de Portbou i Colera**

CARTA A MR. BORLOO

Monsieur Jean-Louis Borloo. Ministre de l'Écologie, de l'Énergie et du Développement Durable. Hôtel de Roquelaure – 246 Boulevard Saint-Germain. 75007 Paris
Girona, 26 d'agost de 2008
Distingit Senyor,
La Plataforma No a la MAT, composta per més de 150 institucions i associacions civils, i l'associació

AMMAT, formada per 63 alcaldes de Catalunya, desitgen fer vos arribar diverses consideracions en relació amb el recent acord signat entre els governs francès i espanyol pel que fa al projecte d'interconnexió elèctrica EL3 Sentmenat-Baixàs. Contràriament al que heu manifestat darrerament als nostres

col·legues del *Collectif Non à la THT*, a la Catalunya Nord, en el sentit que "la solució de compromís adoptada és un signe que al nostre país s'instaura una veritable democràcia ecològica", a l'Estat espanyol no hi ha cap motiu ni cap raó per dir que caminem en la mateixa direcció. Molt al contrari, la tramitació relativa

a l'expedient de la MAT al costat espanyol està plena d'irregularitats, i fins i tot mentides, que ens recorden molt a pesar nostre la tràgica època feixista viscuda sota el dictador general Franco. La manca de democràcia en tot aquest procés constitueix

una humiliació i una agressió als drets dels ciutadans que hem denunciat a la Secretaria de la CE i al Defensor del poble europeu. A tot això s'afegeix la funesta intermediació del Sr. Monti, que

amb les seves recomanacions ha aconseguit, d'una banda apaivagar el malestar d'un costat de la frontera, i de l'altra humiliar-nos vivament, fins al punt que contemplem amb indignació com als catalans del sud ens tracten com si fòssim ciutadans de tercera categoria. El Sr. Monti no ha volgut reconèixer que la interconnexió comença a Sentmenat i acaba a Baixàs,

o a la inversa, malgrat que la seva missió i el projecte mateix EL 3 defineixen clarament l'abast de la línia entre aquestes dues poblacions. En ignorar el tram que va de Santa Llogaia a Sentmenat, el Sr. Monti ha comès una gravíssima falta d'omissió i de

discriminació envers les poblacions afectades, que igualment hem denunciat davant de les altes instàncies comunitàries.

Confiem que els organismes davant dels quals hem presentat la d e n ú n c i a

d'aquestes irregularitats i faltes greus acabaran escoltant-nos i aturaran el finançament excepcional d'aquest projecte que, sota l'aparença de perseguir l'interès públic, en realitat no és sinó una operació especulativa privada no justificada sostinguda pels governs espanyol i francès sense tenir en compte les poblacions locals i la destrucció irreversible

d'un milió d'arbres i d'amplis espais d'alt valor ecològic i paisatgístic.

Per tot això, us preguem que com a bon demòcrata que sou i dins l'esperit de respecte als drets de l'home que caracteritza la República francesa que serviu, retireu el vostre suport a aquest projecte mentre no es resolguin les greus denúncies esmentades.

Per últim, volem aprofitar per fer-vos avinent que aquest esperit demòcrata francès al qual acabem de fer referència topa clarament amb el que va succeir a la cimera hispanofrancesa del mes de gener passat a París, on set membres del col·lectiu català No a la MAT varen ser retinguts per la gendarmeria francesa i conduïts a un centre policial on els van advertir que no tornessin a la zona propera a l'Elisi per manifestar-se contra la MAT si no volien córrer el risc de ser detinguts i expulsats de França, quan els nostres col·legues simplement pretenien lliurar un manifest als dos presidents reunits. Rebeu la nostra salutació cordial. ■ **Plataforma No a la Mat**

CARTA OBERTA A "LES NENES DE LES HERMANAS"

"Sento ara el vostre esguard damunt el meu cor, com l'assolellat silenci del matí damunt el segat camp solitari" R. Tagore

Estimades "nenes"

He necessitat uns dies per apaivagar els sentiments, reconèixer'los, classificar-los i intentar tornar-los al meu lloc..., en tenia tants i estan tan barrejats!!!

El dilluns, després d'una nit donant voltes, em vaig despertar sense veu. Potser el meu cos em demanava silenci per valorar tot el que m'havien fet sentir el dia abans.

Mai no se m'havia ocorregut la idea de rebre un regal com aquest. A més, la M. Àngels i la Rosa M. ho van fer tan bé que em van portar enredada fins a l'últim moment. Allà totes, tantes..., amb la bata negra, el coll blanc i la cançó que sovint tinc present a la memòria, va desbordar-me les emocions. Tinc tantes vivències

compartides que hauria volgut expressar! De cada una en guardo una imatge, un record, una anècdota del pati, de la classe, de la capella, dels exàmens, de les excursions... Guardo regals vostres que m'ha n acompanyat en el viure de cada dia: cassons, pots per l'oli, la bola del món, la fusta de planxar (fins fa poc), llibres, mocadors, fotos, polseres... D'una manera o d'altra for-

men part de la meua vida. Molts records també dels vostres pares, bé, de les mares (l'educació en aquells moments, i

força avui encara, estava bàsicament en mans de les mares). Do-

Foto Rosa Mari Rodriguez

nes que em van recolzar, que van valorar el meu treball, que no es van queixar mai, que em van es-

Per sobretot, donar-vos les gràcies per tot el que vaig aprendre mentre feia un tall del camí de la vida amb vosaltres. Per haver-vos convertit en les dones que sou ara, dones capaces d'estimar els valors de la vostra infantesa.

coltar quan els deia sobre el que jo creia millor pel vostre futur, que van ésser comprensives amb la meva inexperiència... Per totes elles, algunes ja no són entre nosaltres, la meva gratitud.

Hauria volgut parlar més amb cada una de vosaltres. Preguntar-vos per la vostra feina, pels qui

estimeu, sobretot les que van venir de lluny. Però el temps va passar de pressa i jo em sentia com en un núvol.

No sóc conscient que mereixi tot el que m'heu donat, però us ho agraeixo molt.

Us ho agraeixo per la feina que heu tingut per organitzar-ho; per tot el que heu hagut de deixar de fer per dedicar-me tot el dia; per les que vàreu venir de lluny; per les sentides, emotives, boniques paraules de la M. Mercè (que encara no he pogut tornar a llegir); per la professionalitat de la Montse i tots els seus que ens van tractar tan bé i ens van deixar el restaurant com si fos el menjador de casa; per la Nuri que ens ha permès recuperar coses de l'oblit; per tot el que hem compartit.

Per sobretot, donar-vos les gràcies per tot el que vaig aprendre mentre feia un tall del camí de la

vida amb vosaltres. Per haver-vos convertit en les dones que sou ara, dones capaces d'estimar els valors de la vostra infantesa.

Des de la perspectiva dels anys i l'experiència, reconec els meus errors en la vostra educació. Ho sento. No en sabia més. És bo i necessari saber-se perdonar.

Valoreu tot el que teniu de bo dins vostre i sigueu conscients de la capacitat que posseïu de fer feliç als qui us envolten. Sigueu fidels als vostres sentiments i estimeu la vida que teniu a les vostres mans.

El passat que vaig viure en la vostra companyia, em permet gaudir del present tan gratificant que la vida em dona. Vull el mateix per vosaltres.

A totes les que hi éreu, a les que no van venir, a totes ... Gràcies!!!

■ **Antònia Solsona. Portbou**

A TOTES LES PERSONES QUE ESTIMEN PORTBOU

Diuen que el nostre estimat Portbou està mort. Jo crec que fa temps que agonitza. No té l'ajut de ningú. Molts de vosaltres no ho sabeu, però Portbou era l'enveja de tots els pobles dels voltants, fins i tot de Figueres. Era com una petita Barcelona.

La nostra estació, tant de viatgers com de mercaderies, donava feina a molta gent, tant del poble com dels pobles veïns.

Segons diuen, tot ha anat evolucionant. Jo crec, però, que és va degradant. De deu o més botigues, en queden dues o tres. Si!, tenim un mercat cobert, però les verdures de l'horta i el peix del mar..., d'això no ho tindrem més. No vull pas dir que ara les dues peixateries no portin peix fresc, però és molt diferent.

Recordeu les barques de l'Encesa; del pare Fàbregas, d'en Tion i molts d'altres, amb les barques a vessar de verats, anxoves,..., o sardines que molts se n'aprofitaven i enviaven a Barcelona. Moltes vegades per esmorzar menjàvem un verat fregit amb all i julivert,... Eren altres temps.

He començat parlant de l'estació, però Portbou ha tingut molts alts i baixos. Va començar amb quatre barraques de pescadors, després fou refugi de contrabandistes. Es va anar poblant i pertanyia al monestir de Besalú. Segons uns documents que jo tinc es pagava a l'abat un cop a l'any amb lluisos i per Nadal amb els millors pollastres i bona part del que es treia de les collites.

Encara avui dia si ens hi fixem bé, veurem que totes les muntanyes tenen feixes de vinya. Segons es diu, molta gent es va arruïnar per culpa de la fil·loxera. Moltes famílies van haver d'emigrar i aquesta fou la primera davallada.

Quan semblava que Portbou s'anava recuperant, va esclatar la Guerra Civil. Foren tres anys de molta misèria i després el tancament de la frontera.

Més tard varen venir les vaques grasses. Les agències de duanes treballaven sense parar. Totes les vies de l'estació eren plenes de mercaderies fins a la "quaranta" que anomenaven.

Varen venir uns quans anys molt bons, però tot això va anar afluint i mai ningú no va pensar que la mamella deixaria de rajar.

Mentrestant no es pensava amb el Portbou turístic. A ningú no l'hi interessava. És clar que ara és massa tard, però qui sap si aquesta seria la solució per al nostre poble.

Serà aquesta l'última davallada? Déu no ho vulgui, o nosaltres mateixos. Cal deixar de posar-nos pals a les pròpies rodes, recolzar-nos, recolzar a qui té idees i no boicotejar quelcom només pel fet que ho proposa un "rival polític". Ja em direu que en traieu! Fa pena! Si això fos Barcelona amb el seu ressò mediàtic encara ho podria entendre; però en un cul de món com Portbou no té sentit. No hem d'estar d'acord amb tot, ni molt menys, però per una vegada si podem, cal fer tot el possible perquè el nostre estimat poble de Portbou tiri endavant. Visca Portbou! ■ **Nati Peral. Portbou**

OPINIÓ

LA MOBILITAT A LES COMARQUES GIRONINES I LA CENTRALITAT DE LES ESTACIONS, per Josep M. Loste i Romero

D'entrada cal dir que una de les característiques essencials de la mobilitat a les comarques gironines és que és autènticament tercermundista. Cal tenir en compte que la ciutat de Girona, la magnífica "Florència catalana" tindrà

marcació augmenta el problema, social i humà, de l'accés al lloc de treball i als serveis sanitaris, la qual cosa comporta una degradació important de la cohesió social i de la qualitat de vida. De fet, la mobilitat a les com-

torials no tinguin clar que ha arribat l'hora d'apostar pel transport públic (particularment pel tren convencional i per tramvia) i, sobretot, per la centralitat de les estacions. A hores d'ara, no s'entén que aquests responsables polítics semblin estar, només, preocupats per una dogmàtica execució mil·limètrica d'unes obres faraòniques (amb molt poc contingut i servei social i territorial) que no pas del tren nostre de cada dia que ha d'agafar la població per cobrir les seves necessitats quotidianes.

D'altra banda, moltes d'aquestes obres es van planificar, fa molts anys, quan la qüestió de la mobilitat sostenible i, sobretot, els preus del petroli, no es tenien gens en compte. De fet, ara paguem les conseqüències d'aquesta irresponsabilitat, tot i que al meu entendre encara som a temps de redreçar la situació.

Com abans he esmentat, i de fet és el títol d'aquest article, existeix una relació directa entre la mobilitat sostenible i la centralitat de les estacions. De fet, la centralitat ferroviària afavoreix l'ús quotidià sense necessitat de transbordaments excessius al bus i al cotxe i, alhora, permet funcions (això és molt important) comarcals per al tren, gràcies a la proximitat dels equipaments comarcals. Un cas paradigmàtic i diàfan, de l'aspecte positiu de la centralitat de les estacions, el tenim en la segona ciutat de la demarcació, en la capital de l'Alt Empordà. Malauradament, el cas

una estació al centre de la ciutat, convenientment soterrada. Aquesta dada cal tenir-la molt present per poder entendre el concepte de mobilitat sostenible, el qual és sinònim de centralitat de les estacions i de donar preferència al ferrocarril (sobretot el convencional) per damunt de la idolatrada carretera. En aquest sentit, és significatiu que quan més ens allunyem de la ciutat de Girona la mobilitat es va fent més insostenible i creix espectacularment la dependència/dictadura del vehicle privat. Això té unes repercussions urbanístiques i socials molt considerables. Quan més ens apartem de la capital de la de-

arques gironines exhibeix dos punts negatius molt remarcables: 1.- És la demarcació de l'Estat amb més cotxes per habitant després de les Balears, malgrat que gairebé un 50% de la població no disposa de carnet de conduir.

2.- Ostenta el rècord de tancament de línies i estacions ferroviàries a Catalunya. Ara, amb perspectiva històrica, es pot dir d'una forma diàfana que el tancament dels carrillets va ser una de les "bestieses antisocials" més importants del tardofranquisme.

Doncs bé, amb aquestes dades el que més sobta és que els nostres màxims responsables polítics sec-

de Figueres, si els nostres màxims responsables polítics no hi posen més seny i sensibilitat social, pot esdevenir un exemple molt traumàtic no només per a la ciutat sinó per a tota la seva comarca. El cas de Figueres és llarg i complicat, però descriu a la perfecció el que s'ha de fer i el que no s'ha de fer davant dels problemes econòmics, energètics i mediambientals que ens venen a sobre. Cal tenir present que, amb més de 3.000 registres al dia de mitjana, l'estació de Figueres té més usuaris per habitant que les estacions de Tarragona, Girona, Reus o Salou. A més, una de les característiques d'aquesta estació —la que un servidor anomena l'Estació Central de l'Empordà, (exerceix una funció de mobilitat social i territorial més enllà de la comarca)— és que la gran majoria dels seus usuaris (tant de la ciutat com de la comarca) hi accedeixen a peu, per la qual cosa la seva supressió perjudicaria —socialment— la majoria dels seus usuaris que no utilitzen el cotxe i, consegüentment, implicaria molts més col·lapses circulatoris: incrementaria la mobilitat insostenible i anti-social d'una gran part del territori de la Regió de Girona, tenint en

compte que podria posar en perill de mort el tram de la línia Figueres-Portbou —frontera francesa—, amb unes conseqüències molt negatives, no només per a la mobilitat, sinó també per al comerç, el turisme i la productivitat del conjunt de les comarques gironines.

Per altra banda, si es consumés el disbarat i es substituís Figueres centre per Vilafant (en aquest cas estic parlant del tren convencional, tant de rodalies com regionals), la intermodalitat excèntrica només afavoriria la gent que anés a Barcelona, tot dificultant les funcions de mobilitat dintre de la regió de Girona. Cal tenir en compte que aquesta, projectada per a l'AVE, estació de Vilafant és situada a uns 2,5 km del centre de Figueres. A més, aquesta intermodalitat excèntrica dispararia l'ús del cotxe i de l'autobus; seria una operació radicalment contrària a la igualtat social i a la sostenibilitat ambiental.

Menys comprensible encara resulta l'argument del trasllat de l'estació actual per raons d'intermodalitat entre l'AVE i les

futures rodalies, ja que es reduïx dràsticament la funció del tren per a la majoria, a favor d'unes correspondències esporàdiques i perfectament practicables a Girona, on es fa una multi-

(...) una de les característiques d'aquesta estació (...) és que la gran majoria (...) hi accedeixen a peu, per la qual cosa la seva supressió perjudicaria la majoria dels seus usuaris que no utilitzen el cotxe i, consegüentment, implicaria molts més col·lapses circulatoris (...)

milionària inversió per mantenir el tren al centre a més de portar-hi l'AVE.

En definitiva, davant dels darrers esdeveniments econòmics i energètics i observant atentament les turbulències especulatives a l'entorn de "l'or negre" cal afinar amb el concepte de mobilitat sostenible a les comarques gironines. Cal saber conjugar, socialment i territorial, un transport públic de qualitat (de proximitat) amb el concepte progressista, racional i europeu de la centralitat de les estacions ferroviàries. ■

LA DIMENSIÓ DESCONEGUDA, **per Jordi Isern Taravilla**

Tots, en algun moment de la nostra vida ens hem vist obligats a donar-nos d'alta o baixa d'algun d'aquests serveis "imprescindibles" d'avui dia: telèfons fixos - mòbils, ADSL, assegurances, etc.

Si donar-se de baixa del telèfon ja es una aventura, encara que sembli mentida, per donar-se d'alta també, encara més, però si ets valent i una mica "xulu" i dius: Doncs jo ho faré simultàniament... es que ets molt valent i molt "xulu".

Jo vaig ser massa "xulu" i per això vull prevenir a aquells que mai no s'hi han trobat (?), perquè pot

resultar emocionat, fins i tot romàntic, perillós i arriscat.

Primer parles amb una "operadora digital" que et diu allò de: "pulse 1", "pulse 2 si ho vols en català"... , que tant li fot, perquè et fa la sensació que de "operadores" catalanes, poques!, la majoria de les vegades en castellà o res.

I es que a més i després de la primera "ratllada" -com diu el jovent d'ara- et canten aquella que diu: "UN MOMENTO POR FAVOR", sí, en castellà, sí, ja ho sé que havies marcat la tecla 2, però és així, els catalans sempre tenim molta feina i com que som

pocs.

Al cap d'una estona, amb aquell "salero", amb aquella musiqueta de fons et passen aquella que diu: "EN ESTE MOMENTO **TODOS NUESTROS OPERADORES ESTAN OCUPADOS, UN MOMENTO POR FAVOR..**" i endavant la música! I és que sempre, sempre, truquis quan truquis, tots, estan enfeinats.. i endavant la música!, sempre la mateixa fins que es faci malbé la cinta i això pot durar i durar.... fins que... (EMOCIONANT !)

NO, NO, SOBRETOT NO PENGIS !!, Ara no, aguanta, resisteix, tindràs més, moltes més oportuni-

tats i molts més motius, la història només acaba de començar.

Amb l'auricular a l'orella, que comença a agafar un cert color vermell i una lleugera escalfor, amb la mà humida de suor, esperes pacient amb aquella esperança i bona fe dels que creuen amb el progrés, amb la societat del benestar, el confort i la comoditat de les noves tecnologies. Però la realitat no és així o potser no ho tenim ben entès. El cert és que en aquell moment en que la música t'ha portat a l'espai infinit i t'has quedat endormiscat., una veu et desperta bruscament i et diu allò que diuen sempre: **"NUESTROS OPERADORES SI GUEN OCUPADOS, POR FAVOR NO CUELGUE..."** i, endavant la música!. Espera, no passa res, tenen feina, molta feina, normal. Respira a fons i distreu-te mirant la finestra i escoltant la música, pensa que tot arriba en un moment o altre, treu-te del cap qualsevol intent de penjar. No, no pots demanar-li a aquesta opera-

fer. És dur, ja ho sé, has de ser fort i pacient... ella tornarà no ho dubtis, tornarà, parlarà amb tu altra vegada, potser tindràs sort i tu també podràs parlar amb ella. Et canvies l'auricular d'orella -aquesta està fresca- t'eixugues la suor de la mà i del front i te n'adones que estàs com neguitós, segurament emprenyat, agafes fort l'auricular, el mires i vas a rebotre'l amb la base del telèfon quan sents com un so estrany, es una veu que sembla que parla molt de pressa i que et punxa el cervell, és una veu que no és la d'abans, és una altre, potser real, humana, sí, amb aquesta podràs parlar-hi, es una veu que et dirà el seu nom però que tu mai no el sabràs perquè mai no l'entendràs, només quan acabi, cap al final i després de lligar caps amb el que no has entès i el que t'ha semblat entendre que serà: **"... EN QUE PUEDO ATENDERLE?..."** (ROMÀNTIC)

Parla-hi, és el que esperaves, amb aquesta, pots! és clar, ara ja

Entraràs en una mena de selva negra plena de paranys, on el temps s'atura. És un indret estrany, fosc, amb llargs silencis i llargues estones d'espera. A vegades sents música i altres no, amb veus que et parlen i no saps de què i tu no els pots contestar perquè no saps que diuen i quan vols parlar resulta que ja no hi son.. i on son? Ah! misteri misteriós. Acabes d'entrar en un altre dimensió ... **LA DIMENSIÓ DES-CONEGUDA!** (PERILLÓS!).

No hauries de penjar perquè si ho fas, de res no haurà servit tot el que has sofert. Tu tens unes necessitats i només ELLES les poden resoldre. Inexorablement has de tornar a trucar i tornar a passar per tot el que ja has passat, una i un altra vegada, sempre que pengis hauràs de començar de bell nou, punt per punt, però segurament estàs cansat.

Penja i descansa, distreu-te, una camamilla t'ajudarà a dormir. Demà de bon matí, després d'un bon esmorzar, amb les energies renovades ho tornes a provar, ja ho saps, un altre cop des del principi, ara ja res no et sorprendrà.

Si passen massa dies i amb la camamilla no en fas prou, unes sessions de loga t'aniran molt bé per mantenir l'equilibri mental. I no et preocupis, agafa-t'ho bé, com si fos una tasca com un altre qualsevol que fas cada dia. Afegeix-ho a la teva agenda i d'aquesta manera ni tan sols te n'adonaràs.

Arribarà el dia, un dia en que no hi pensaràs. Serà un dia brillant, un dia fantàstic per celebrar-ho amb els teus. Et trucaran ELLES i et diran, ara ja de una manera clara: **"UN TECNICO (?) VENDRA A SU DOMICILIO PARA HACER LA INSTALACION DE LA LINEA, NECESITO UN TELEFONO DE CONTACTO PARA QUEDAR CON VD"**.

I ara començaria la segona fase. Arribarà el tècnic? Ho farà en la data pactada? Portarà eines...?

■

dora si n'hi ha per gaire, ella.. no es real ni tan sols virtual, es tan sols una veu gravada i no et pot contestar.

Ara és quan et mires el telèfon amb silenci i te n'adones que tens l'orella vermella i la mà suada, et separes l'auricular el mires, inspires profundament i penses que li diries quelcom de bonic (?) però no pots, no serveix de res, no hi ha ningú a l'altre banda, sona la música i ella no hi és. Ets sens impotent i no saps que

no saps que carall volies dir, potser demanar una baixa, o un alta, o les dues coses **simultàniament** o sigui al mateix temps i si es això, és demanar massa. Aquesta paraula ja de per sí és llarga i enrevessada, i si la pronuncies públicament et garanteixo que tot el que segueix serà molt enrevessat, embolicat, penós i patètic, és una paraula màgica que et porta per uns camins plens d'obstacles al mig de les tenebres (ARRISCA'T!).

“CERA”, DE LA GIRONA GRISA I NEGRA A LA “DESARROLLISTA” I MULTICOLOR, per Lluís Bosch Martí

“La pèrdua dels llocs és una ferida a la memòria, en desaparèixer un lloc, perdem una part de nosaltres, de les persones que hi varem tractar, del temps que hi varem viure, etc. Perdre un lloc ens deixa en el no-res” (Miquel Pairoli)

Animat per les bones crítiques de la novel·la Cera, de Miquel Pairoli, ens varen venir ganes de llegir-la. A més, Pairoli, amb Jordi Arbonés i l'Antoni Puigverd de la discutible La gàbia d'or, són per a nosaltres els nous lletraferits gironins més interessants. Un cop llegida Cera, d'en Pairoli, no ens ha defraudat i hem trobat un dels darrers intents de narrar la Girona del tardofranquisme, la decadència del nacionalcatolicisme. I sobretot un bon retrat de la Girona de la transició cap al capitalisme especulatiu. I molt més per a un gironí nascut el 1941, en plena postguerra, resident al carrer de la Força Vella, per tant amb balcons a la Força i a les Ballesteries. Sentíem el so de totes les campanes de la Seu gironina, i vàrem veure totes les processons des del Corpus al Divendres Sant. I des dels balcons de casa nostra vàrem veure l'enterrament del bisbe Cartanyà en què la novel·la de Pairoli s'inicia en un esplèndid super-reportatge històric, social, digne de les millors pàgines de Galdós, Valle-Inclán i Pla. Insistim, diversos dels millors capítols de Cera són aquells dels quals certs crítics postmoderns barcelonins han censurat els excessos sociològics, realistes, crítics en un retrat que consideren massa periodístic del món històric social gironí, per a mi molt ben escrits per un escriptor a qui no perjudica la seva procedència d'articulista a les pàgines d'opinió de la premsa. I en la part intimista i psicològica hi ha una sèrie de retrats des dels dos bisbes gironins, els Cartanyà i Jubany. I tornant a un gironí nat a la Girona grisa i negra: la des-

cripció de la cereria i de la cera, o sigui, del producte, és magnífica. I volem destacar que Pairoli és també un bon prosista, barrejat de psicòleg i sociòleg de l'escola dels grans narradors decimonònics, realistes com Balzac, Dickens i Zola, que també narren les transformacions urbanes i socials del París i Londres de la seva època. És molt clarivident quan descriu l'evolució familiar dels Castells, uns vulgars botiguers conservadors gironins que es passen de comprar finques per a una vivenda particular a terrenys per construir pisos. És l'inici de la Girona desarrollista i moderna en què els nous rics comencen a fer cases a la Torre Rafaela, Montjuïc, i després xalets o apartaments a la Costa Brava. I seguint amb la família Castells, és admirable l'evolució personal de la germana soltera dels Castells, l'Hermínia que amb la mort del seu germà lluitarà aferrissadament per no perdre la propietat, que es disputarà amb la seva vídua. I entre les moltes perles sociològiques és fascinant el món i poder dels advocats i notaris gironins. Pairoli ens parla d'un dels més importants de la ciutat, no sé si és el que ens imaginem, però per les descripcions, maquiavel·lisme i treballs del seu bufet, fou un dels contrapoders fàctics de la vida política, econòmica gironina. Volem destacar que a part d'aquest advocat X hi ha molts d'altres despatxos d'advocats, notaris i gestories en què es cou la veritable vida econòmica, social gironina. I què dir de l'esplèndida galeria de petits retrats de personatges com les minyones, cambrers, dependents, funcionaris. Ens han entusiasmat els retrats de les fadrines velles i beates, catòliques gironines com l'Obdúlia i la Florència.

De totes maneres, en aquesta interessant novel·la de la Girona grisa i negra, hi hem trobat a

faltar la presència del poble menut gironí, els obrers, els xar-

És molt clarivident quan descriu l'evolució familiar dels Castells, uns vulgars botiguers conservadors gironins que es passen de comprar finques per a una vivenda particular a terrenys per construir pisos.

gos, i els immigrants. Novel·la que recomanem llegir als gironistes com en Quim Torra. Servidor, també com a gironista més a l'esquerra, hem trobat la novel·la de Pairoli massa curta, 201 pàgines. Les crítiques que li fariem des del punt de vista estilístic es que és una obra d'esplèndids apunts, esbossos, tot i que ens hauria agradat que el gruix de personatges i retrats fos més simfònic i plural. Ens hauria agradat que Pairoli hagués escrit uns altres “Los cipreses creen en Dios” de J. M. Gironella, dels anys del postfranquisme a la transició democràtica, ja que Pairoli té talent narratiu per escriure la gran novel·la sobre Girona que ningú no sembla que s'atreveixi a escriure. I acabarem recordant un dels molts moments narratius que ens han impressionat en el darrer capítol, “El Viaducte”, o sigui el pas del tren elevat que també d'aquí a poc temps serà enderrocat, com han estat enderrocades tantes cases, coses de la Girona tardocapitalista. Veiem l'Hermínia, asseguda en un banc, contemplant -amb nosaltres- com una gran pala mecànica va enderrocant casa seva, com seran enderrocats centenars d'edificis, palaus, casalots, xalets, cinemes i plaça de Grausé.

Postdata: enderrocats, tallats com els 400 arbres i 20.000 vegetals, per donar pas a les faraòniques obres del TAV. ■

TRAVESSIES, CONFLUÈNCIES, CELATGES, per Rafael Santamaria

«En vida, Walter Benjamin va ser molt poc llegit a Alemanya i era pràcticament ignorat en altres països. A París amb prou feines el coneixien uns quants». Amb aquestes paraules començava la comunicació presentada pel professor José Mª Valverde en Portbou l'any 1990 amb motiu del cinquantè aniversari de la mort del pensador. Com escriuria Hanna Arendt, «pocs eren els que

de vint-i-un volums i estaran acabades en 2018.

Dit això, sorprèn saber que contemporàniament a Benjamin, tant ell com la cultura alemanya en general van tenir una certa presència a l'Estat espanyol; i, en contrapartida, cal no oblidar l'atracció que Benjamin sentia per alguns aspectes de la cultura peninsular, així com el ressò d'alguns representants d'aquesta

tada per Giménez Caballero i Guillermo de Torre entre 1927 i 1931; i «*Mirador*»), setmanari de literatura, art i política, creat a Barcelona per Amadeu Hurtado en 1929 i publicat fins a l'any 1937.

Va ser precisament en la revista d'Ortega a on apareixerien ben aviat alguns articles signats per Walter Benjamin. Per la seva part, «*La Gaceta literaria*»), que va comptar entre els seus col·laboradors ocasionals amb personatges com Alberti, Buñuel, Dalí o Borges, tenia corresponents fixes a Berlín. En 1928, un número dedicat a la literatura alemanya anava il·lustrat amb fotografies d'autors alemanys, entre els que figurava Benjamin. Pel que fa a «*Mirador*»), la més cosmopolita de les revistes catalanes del moment, que va seguir amb especial atenció la trajectòria d'autors alemanys contemporanis, va comptar amb una columna fixa de Josep Maria de Sagarra, que al començament de la dècada havia estat corresponent a Berlín del diari «*El Sol*».

Altrament, en quant a la difusió a Alemanya de la cultura peninsular en les dècades d'entreguerres, serveixen, a tall d'exemple, els següents. En 1920 es va publicar en alemany *L'escanyapobres* de Narcís Oller, a més d'obres d'altres novel·listes catalans, alhora que la antologia «*Katalanische Lyrik der Gegenwart*» (1923) recollia la poesia catalana del moment. Per la seva part, l'escriptor sefardita nascut a Frankfurt, Májimo José Kahn, col·laborador de «*La Gaceta Literaria*»), va difondre autors castellans en «*Literarische Welt*»), precisament la revista on publicava Walter Benjamin; en tant que articles signats per Ortega y Gasset van aparèixer a la revista «*Der Querschnitt*».

No es d'extranyar, doncs, el co-

La plaça Walter Benjamin de Berlín està situada al bell mig del barri de Charlottenburg, prop de l'institut on el filòsof va estudiar el batxillerat.

encara recordaven el seu nom quan va escollir la mort en aquells primers dies de la tardor de 1940». De fet, només una ínfima part de la seva obra va ser publicada en vida de l'autor. Encara que des de 1955 van anar apareixent alguns escrits publicats per l'editorial alemanya Suhrkamp, no va ser fins a 1972 quan aquesta mateixa editorial va oferir les seves *Obres Completes...* que no pas definitives. Recentment, la Suhrkamp Verlag ha començat a publicar una nova edició crítica, ampliada amb nous textos, de les que fins ara es creia eren unes obres «completes», que constaran

a l'Alemanya d'entreguerres. Uns fets estimulants si tenim en compte que la taxa d'analfabetisme a l'Estat espanyol era en 1920 del 45% i que encara en 1940, després de la tasca alfabetitzadora duta a terme per la Segona República i la Generalitat, pujava al 30%. No obstant, és precisament a la dècada de 1920 quan es creen un seguit d'importants i innovadores revistes culturals amb una clara obertura als corrents de pensament i artístics europeus. D'obligada menció són tres d'elles: la «*Revista de Occidente*»), fundada per Ortega y Gasset en 1923; «*La Gaceta Literaria*»), edi-

neixement que Benjamin, un lector d'insòlita voracitat, tenia de la cultura peninsular. Sabem, perquè ell mateix portava una llista de totes les seves lectures, que al final de la seva vida havia llegit 1.251 llibres. A més, la seva «fanàtica mania de viatjar», segons les seves paraules, el va portar en diverses ocasions a l'Estat espanyol, entre d'altres països. En setembre de 1925 va

Fins fa un pocs anys la crítica especialitzada no va reparar en la fascinació que un autor d'avantguarda, Ramón Gómez de la Serna, va exercir en Benjamin. Efectivament, el pensador alemany va publicar en 1927 en la «Internationale Revue» d'Amsterdam una crítica del llibre *El circo*, que va llegir en la seva traducció al francès. En ella Benjamin destaca que el circ presentat per Gómez de la Serna és «un parc natural sociològic» on es pot veure «l'origen de la precària situació de les masses».

visitar Còrdova i Sevilla, d'on sorgiria un apassionat article sobre l'Alcazar d'aquesta última ciutat. Per Barcelona va passar en diverses ocasions, però va ser a Sant Antoni de Portmany, Eivissa, on fixaria la seva residència durant tres mesos el 1932 i sis, l'any següent. Precisament des de el seu exili a l'illa expressaria el desig d'escriure un llarg article sobre Gracián per a «*Literarische Welt*»), projecte que mai no realitzà. Es ben conegut l'interès de Benjamin per alguns autors clàssics, com Calderon de la Barca i, sobretot, Baltasar Gracián, fins al punt que un capítol de la seva tesi doctoral «L'origen del drama barroc alemany» porta un títol en castellà: «*Ponderación misteriosa*»). Escassament estudiada fins ara és, però, la relació intel·lectual de

Walter Benjamin amb autors peninsulars de la seva generació.

Fins fa un pocs anys la crítica especialitzada no va reparar en la fascinació que un autor d'avantguarda, Ramón Gómez de la Serna, va exercir sobre Benjamin. Efectivament, el pensador alemany va publicar en 1927 en la «*Internationale Revue*» d'Amsterdam una crítica del llibre *El circo*, que va llegir en la seva traducció al francès. Benjamin en destaca que el circ presentat per Gómez de la Serna és «un parc natural sociològic» on es pot veure «l'origen de la precària situació de les masses». D'altra banda, la passió pel col·leccionisme de petits objectes (joguines velles, segells, postals) era compartida pels dos autors, que van assenyalar el valor ir-repetible, quasi místic, amb aura, dels objectes trobats a les quincalleries. Ambdós ens van parlar d'aquesta passió: Gómez de la Serna en el seu assaig de 1915 «*El Rastro*», i Benjamin a «*Direcció única*» (1928).

Menció a part mereixen els paral·lelismes entre alguns aspectes del pensament de

Walter Benjamin i el de José Ortega y Gasset. Només nou anys més gran que Benjamin, Ortega va ampliar els seus estudis de filosofia a les principals universitats alemanyes i aviat es van publicar les seves obres a l'alemany. Això pot explicar les diverses al·lusions de Benjamin al seu col·lega, com a en «Una imatge de Proust» (1929), on reconeix el valor dels estudis previs d'Ortega sobre aquest autor. Tant Benjamin com Ortega són pensadors que defugen l'elaboració d'un autèntic sistema de idees, però renoven brillantment l'assaig modern abordant temes culturals, sociològics o polítics. Amb interpretacions de vegades diverses, de vegades similars, els punts de partida de Benjamin i Ortega són en molts casos

els mateixos, sobretot en qüestions com la percepció de la nova societat de masses o l'impacte de la tècnica en les arts.

El canvi de sensibilitat que van significar els moviments d'avantguarda en tots els àmbits de la creació ja va ser anunciat per Ortega en 1915 quan inicia la seva serie *El espectador*, així com la repercussió de les incipients noves tecnologies quan escriu «*Meditación sobre la técnica*», el 1939. Precisament és d'una nova estètica del receptor del que tracta l'estudi més citat de Benjamin, «L'obra d'art a l'època de la seva reproductibilitat tècnica» (1936). En un àmbit més específic, Ortega i Benjamin també coincideixen participant en el debat sobre la validesa de la traducció entre les diverses llengües, en tant que expressions de diferents maneres de pensar. Amb conclusions diferents ens han llegat dos excel·lents articles: «*Miseria y esplendor de la traducción*», el primer i «*La tasca del traductor*», el segon. Curiosament, també els molts paral·lelismes entre un i altre pensadors són patents en els buits, en allò que, inesperadament, s'escapa de l'anàlisi de dos ments tant inquietes. És el cas de la música, per exemple, que en la època que els va tocar viure va experimentar una notable transformació cap a noves sonoritats.

En qualsevol cas, l'estudi sobre la obra i personalitat de Benjamin continua sent un esperó per als investigadors i un filó inesgotable, com ho és el de les seves relacions amb l'Estat espanyol, encara poc estudiades, més enllà de l'excel·lent i ja clàssic assaig de Vicente Valero sobre l'estada del pensador a Eivissa, traduït enguany a l'alemany. I, entre les tasques pendents, una sens dubte de fundamental, l'agrupació de la totalitat de l'obra de Walter Benjamin en unes obres completes en català, com ja ho existeixen en bona part de la resta de llengües occidentals. ■

TOPONÍMIA (I), per Joan Sànchez i Jiménez

Segons el Diccionari de la Llengua de l'Enciclopèdia Catalana, la Toponímia és 'la part de l'onomàstica que estudia els noms de lloc'. Com que l'onomàstica és l'estudi dels noms propis, la toponímia seria l'estudi dels noms propis de lloc. Molt lligada a la geografia descriptiva la toponímia ha servit als humans al llarg de la història per reconèixer els llocs i els camins que hi duïen, de manera que mentre no existien els mapes la manera d'encaminar algú cap a un lloc determinat es feia mitjançant referències geogràfiques fàcils de reconèixer i a les quals es denominava de maneres entenedores per a la majoria dels habitants de la zona. Amb l'aparició dels mapes els noms de lloc es van oficialitzar i es van

sultat dels canvis en els mateixos habitants de la zona, dels fets que hi han pogut passar, de les conquestes o ocupacions per part d'estrangers...

A la vall de Portbou i les seves rodalies tenim topònims curiosos, i de difícil explicació en alguns casos, que s'han mantingut al llarg dels anys i al pas de les generacions i en canvi d'altres que han aparegut i desaparegut de formes diverses o tergiversades.

La denominació oficial d'un lloc es pot veure afectada per diverses circumstàncies que la fan canviar, variar o fins i tot desaparèixer. Un mateix lloc pot ser denominat per uns d'una manera i per d'altres d'una altra totalment diferent. I no perquè un nom apare-

res dels monestirs de la zona i segurament en algun dels casos és així. Però resulta que en aquests indrets a les pedres dretes (que alguns anomenen menhirs), ja sigui per la forma o per la semblança, se les anomenava 'frases' i als llocs on hi havia aquestes pedres que la natura ha anat emmotllant se'ls acabava anomenant 'del frare'. Potser amb el temps la mateixa natura ha fet desaparèixer el 'frare', però el lloc ha mantingut la toponímia. De fet la punta del Frare de Colera té una pedra vertical que a contrallum podria semblar ben bé un religiós contemplant el mar i la punta del Frare de Portbou —oficialment, cap Falcó— té també una excrescència rocosa que sembla un frare assegut tot i que també si un s'hi fixa bé pot semblar la cara d'un frare amb caputxa.

De fet a la vall de Portbou apareixen, segons els mapes, dos colls amb el mateix nom de Coll del Frare: el de la carretera i un altra a l'altre costat entre Portbou i Cervera. Casualitat o no, en ambdós casos hi ha restes de pedres verticals.

Aquest cas de la punta del Frare portbouenca en què el nom popular no coincideix amb el nom oficial no és únic i si mirem els mapes de la nostra costa trobarem que llocs que anomenem d'una manera determinada als mapes apareixen amb altres noms.

Per exemple, el cap de Cervera: als mapes hi apareix com punta de l'Aucell, de l'Aucelleta o de l'Ocell.

I no només a la costa, vall endins, cada rec, cada coll, cada pic o cada camí s'anomenen de diferent manera depenent de qui en parli. I segur que tothom té raó perquè en qüestió de topònims, com en tantes d'altres coses, cada sastre fa el seu tall. ■

Foto: J. Cubert

anar universalitzant. De totes maneres, un mateix lloc té diferents noms depenent de qui l'anomeni. Un exemple ben clar el tenim en els llocs propers a fronteres lingüístiques com ara la que hi ha entre la Catalunya del Nord i la del Sud: la Guingueta d'Ix és per als francesos Bourg-Madame. Al llarg de la història els noms de lloc han anat canviant com a re-

gui en un mapa té més validesa. De la mateixa manera la tradició oral és, de vegades, de molt difícil comprovació.

A totes les valls de la part marítima de l'Albera i fins i tot a les interiors, hi ha topònims referits a Frases. De primer es podria deduir que això és degut a que en èpoques no molt llunyanes aquestes terres eren propietat dels fra-

A WALTER BENJAMIN, per Simó Granollers i Batlle

Hola Walter, aquí estic per recordar-te. A mi no em fa falta: el teu record és un compromís impossible de bandejar.

El temps passa i els qui hem viscut, com tu, aquells anys en què el món semblava acabar-se, hem anant acceptant les raons que et portaren a morir a Portbou. Avui estàs present. I ho seràs fins a la fi dels nostres dies. T'has integrat en la història del poble com un més de nosaltres.

Jo no visito mai el fossar sense

fer-te un visita, com faig amb els meus. La meua pedreta, talment un obsequi floral, no manca al teu senzill, però entranyable, monument funerari. Estic adolorit que no vagi més de pressa la vinculació del teu nom gloriós al poble que et fa adoptar com a fill el dia de la teua mort. I temo que acabis allunyant-te de nosaltres per sempre més.

Em consta que la població té els seus adalils, ben armats de raons i amb prou intel·ligència, per po-

der fer de Portbou el referent d'un Walter Benjamin que ja és ben nostre. Arriba un setembre més i el món continua canviant, de manera que la situació política i social és pitjor del què mai no hauries pogut pensar: manca de respecte vers els drets humans i vers la terra que ens dóna de què viure.

Tu ja no hi ets, però ja vares deixar escrit el que la humanitat cal que faci. ■

ELS HI HAURIA DE CAURE LA CARA DE VERGONYA ALS DE «FOMENTO»!!, per Vicenç Marquès i Sanmiquè

És vergonyós el que està passant, no solament a Figueres, sinó a gairebé tot Catalunya amb el tema dels trens.

Per si no ho saben, sóc un gran enamorat del ferrocarril pràcticament en totes les seves vessants. Bé, totes no, perquè per exemple a casa no tinc maquetes de trens en miniatura com per exemple havia tingut quan jo era nano. Però vull dir amb això, que tot el que envolta el món del ferrocarril m'interessa moltíssim.

També vull que sàpiguen (no em fa cap vergonya dir-ho), que sóc subscriptor d'una revista que es diu VÍA LIBRE que potser algú de vostès ja coneix, i que està editada per la «Fundación de los Ferrocarriles Españoles», amb seu a Madrid.

Es pot dir que estic bastant al dia amb temes ferroviaris, però, o jo no m'ho he mirat bé, o als de la revista no els dóna la gana de parlar-ne, el cas és que aquest trist tema de l'estació o estacions de Figueres jo no recordo haver-lo vist reflectit en cap exemplar de VÍA LIBRE. I em sap molt greu. Molt!

He anat només dues vegades a Figueres amb tren, i representaria

que, vivint com visc a Sabadell, m'haurien d'importar un rave els problemes que puguin tenir els alto empordanesos amb aquest tema del tren. Però no. No em dóna la gana d'amagar el cap

sota l'ala i ja us ho fareu. Estimo massa l'Empordà i totes les comarques gironines perquè la cosa no m'hagi de preocupar. En aquests desesperants moments, permetin-me que em senti tan

empordanès com totes les empordaneses i tots els empordanesos que estan patint l'angoixant tema del tren i la ubicació de la o les estacions. I si no visqués tan lluny, po-

drien comptar amb mi per encapçalat qualsevol manifestació per reclamar plegats tot el que vostès reclamen!

És vergonyós el que està passant, no solament a Figueres, sinó a gairebé tot Catalunya amb el tema dels trens. Tant si són de rodalies, com de mitja distància o de llarg recorregut. Dies enrere vaig estar per terres castellanes. Vaig molt sovint, a un per a mi encantador poble de la província de Segòvia que es diu Carbonero el Mayor. Aquest poble no té tren. Però vaig agafar un autobús que em va portar fins a Valladolid, i allà vaig agafar el que ells en diuen AVE fins a Madrid. De tornada

En aquests desesperants moments, permetin-me que em senti tan empordanès com totes les empordaneses i tots els empordanesos que estan patint l'angoixant tema del tren i la ubicació de la o les estacions. I si no visqués tan lluny, podrien comptar amb mi per encapçalat qualsevol manifestació per reclamar plegats tot el que vostès reclamen!

És vergonyós el que està passant, no solament a Figueres, sinó a gairebé tot Catalunya amb el tema dels trens.

vaig baixar a Segòvia, perquè m'anava més bé per arribar-me fins a Carbonero. Vaig agafar una empenyada de tres parells de pebrots! Sí, perquè me'n vaig adonar que allà no s'estan de res a l'hora d'abocar el sac en infraestructures ferroviàries.

Al cap de dos dies, vaig fer un viatge des de Segòvia a Madrid amb un autobús que hi va directe.

De passada, si a Fomento li donés la gana, també es podria preocupar per posar al dia l'Estació Internacional de Portbou, que sembla que no li han rentat la cara des del final de la Segona Guerra Mundial!

Una altra empenyada! Més gran encara que la del primer dia! Per què? Doncs perquè l'autobús em va deixar en un intercanviador, el de Príncipe Pío, on ja n'hi ha per engegar a dida a tots els responsables de Fomento amb la maliciosa i malèfica «Maleni» al capdavant!

Només amb la meitat dels nostres diners que s'hi van gastar, en aquest intercanviador, on hi conflueixen Metros, busos de tota mena i RENFE Cercanias Madrid, n'hi hauria ben bé prou per soterrar l'estació de Figueres i fer que hi passessin les dues amplades de via; la del TAV i la convencional.

Pels qui no hi entenen massa de trens, cal dir-los que la via d'ample normal és la que deixa passar (fins no sabem quan) el tren nocturn «Estrella Costa Brava», Catalunya Exprés i tots els que no són d'alta velocitat. Així com tots els trens de mercaderies que van i venen cap i de França.

Això és, el que més o menys volia dir i en el qual hi estic totalment d'acord: el tren ha de seguir aturant-se a Figueres, soterrat, i amb les dues amplades de vies.

De passada, si a Fomento li donés la gana, també es podria preocupar per posar al dia l'Estació Internacional de Portbou, que sembla que no li han rentat la cara

des del final de la Segona Guerra Mundial!

Totes i tots els de l'Alt Empordà i totes i tots els que viuen a les comarques gironines, que no defalleixin ni un moment en aquest delicat assumpte del tren i les estacions en la seva capital de comarca, Figueres. Facin les manifestacions que calguin com van fer moltes i molts per l'assumpte de la MAT. Vostès han d'aconseguir que els qui ens manen no ho aconsegueixen perquè no els dona la real gana. I m'estic referint a molts polítics nostrats. Perquè el que s'ha volgut fer i s'ha fet i s'està fent a Madrid o València en infraestructures ferroviàries, no s'ho han pas rumiat gaire: ho han fet i prou!

Que algú de vostès es digni fer un tomb per Madrid agafant Metro, autobusos i rodalies de RENFE, i veurà que no menteixo. Ah! I més barat que aquí! Tan el Metro com el bus valen 0,30 cèntims menys que a Barcelona! O sigui 1 €! No sé quan costa el bus a Girona capital, però sí sé el que costa a Sabadell: 1,25 €! ■

ESTRÈS EXISTENCIAL, per Josep M. Loste i Romero

Tot i que l'Associació Catalana de Sociologia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, certifiqui que el país passa per una situació de perplexitat, de fet, a hores d'ara, Catalunya pateix un elevat índex d'estrès col·lectiu. Aquesta diagnòsi, com a primera fase d'una autèntica síndrome d'Estocolm, es recolzaria en tres punts fonamentals: una repressió continuada (a voltes molt subtil) de 294 anys, un model socioeconòmic molt malgirbat i una manca d'unitat civil de base.

Catalunya sofreix les conseqüències d'un terrible estrès existencial. Intenta de voler avançar, però no pot: resta col·lapsada, aclaparada, en molts aspectes. A vega-

des un arriba a pensar que serà sempre un país captiu. D'altra banda, fent una mica d'autocrítica, no hi ha dubte que el model socioeconòmic (de baix valor afegit) adoptat en els darrers anys ha estat letal per a la capacitat de creació i d'articulació de Catalunya com a país lliure i equilibrat. Sobre

això hi ha una dada clara: en els territoris – les comarques gironines en serien un exemple diàfan – amb més dependència del sector de la totxana i amb un transport públic més feble, l'atur i la crisi es fan més presents que en d'altres llocs que han apostat més

per la innovació, les noves tecnologies i la mobilitat sostenible.

De tota manera, això no deixa

de ser una conseqüència més del problema principal: la manca de sobirania política i de projecte clar de país. Els catalans, amb la força de la consciència nacional, hem de superar aquest mal tràngol. ■

EL DRET D'OPINAR I LA POLÍTICA, per Simó Granollers i Batlle

El dret d'opinar és de llei, i la voluntat de decidir cal que sigui respectada. No hi fa res si els altres pensen com tu. El punt important és que tu tinguis ben rumi-

at el que tu penses.

No és un ideal el que et porta a les urnes; és simplement una obligació que t'imposes per col·laborar amb el que pensen els altres.

I d'on treus aquesta iniciativa per opinar i per voler imposar el teu criteri?

Quina raó et condueix a donar suport a aquelles raons que han

motivats aquestes idees?

Pots creure que fóra just que aquell que difícilment pot avenir-se a les teves conclusions i no disposa del què tens a mà seguirà els teus consells o obrirà en conseqüència?

Quin argument pots adduir per fer complir aquell deure a que tu ets creus obligat a partir dels teus principis, si la teva existència no és afí amb l'existència d'altri?

Et recordes, al dipositar el teu vot, si consideres prou just que el que ha fa darrere teu té el pa-

a taula, o que el que ho fa al davant es banya en un mannà de facilitats?

És innegable, en els nostres dies, la necessitat d'establir un ordre col·lectiu, la qual cosa obliga a buscar gent idònia per resoldre els problemes.

Els que des de l'estrada t'ofereixen lluitar pel teu benestar, pensen de debò en les teves

dificultats per tirar endavant? Quin interès mou la determinació d'aquells que diuen que procuraran per tu, si tu no els coneixes i ells no et coneixen, si no és de fer el millor per a ells?

Les eleccions són una necessitat pública? Tal vegada, però per aconseguir els seus propòsits, les ofertes que presenten són l'esquer per aconseguir els seus desitjos.

Dretes o esquerres et donaran l'ocasió de veure complertes les seves promeses?

S'ajustaran les seves conclusions amb les premisses que tu tenies? Cal anar a les urnes: és una necessitat i és un deure. Però dels resultats dels comicis no en facis cabal.

Pensa i medita, respecta el pensament aliè, malgrat no el creguis bo per una convivència bona, perquè cadascú veu les coses d'acord amb el color que les seves necessitats els exigeix.

Perquè la raó sempre serà interpretada de diferents faisons. ■

EFFECTES ECONÒMICS DE LA LLEI DE DEPENDÈNCIA, per Moisès Rial Medina

La Generalitat ha d'assumir el 32,5% de sobrecost per garantir les prestacions de la Llei de dependència, ja que l'Estat no dona ajuda en aquest apartat. Aquí radica el mal: l'Estat es reserva la titularitat dels serveis socials quan la competència exclusiva és del Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat. Aquest organisme, no obstant, no va presentar recurs d'inconstitucionalitat en aquest sentit. El drama anirà a més a mesura que es vagi desplegant la Llei estatal i les necessitats econòmiques es vagin generalitzant segons els graus de dependència. Espanya hauria de dispo-

sar d'uns 300 milions d'euros més dels previstos per al bon compliment de la Llei, però només en disposa de 145 milions per a aquesta finalitat. D'aquesta manera, l'Estat carrega de manera premeditada en els pressupostos autonòmics el cost financer d'aquesta Llei.

L'allunyament del PSOE de les classes més necessitades es reflecteix en casos com aquest, ja que retalla ajudes o traspasa la seva responsabilitat a les comunitats autònomes. El nombre de persones que viuen en el límit de la pobresa ja és del 17,2%. Catalunya està pagant l'error de no

haver recorregut, i la falta d'acord sobre el finançament agreujarà el problema. El Govern hi ha de respondre amb mesures contundents, com forçar la convocatòria d'eleccions anticipades i exigir una Seguretat Social catalana per garantir un verdader benestar. En una situació de crisi, les mancances de la població més desafavorida es multipliquen. El model actual és pervers i insolidari, i porta Catalunya al col·lapse econòmic, així com a una fractura social que s'ha d'evitar. ■

QUÈ FER QUAN SEGURAMENT JA ÉS MASSA TARD?, per Fèlix Balanzó

Portbou-Figueres, Figueres-Portbou. Portbou al capdavall. Com un lloc a part, o deixat. Perquè el "va haver-hi un temps a Portbou..." s'ha acabat. Per fi i no cal tornar-hi. I davant les alternatives de transport que s'albiren (de mercaderies, de viatgers-

Aprofitem la lògica (i l'ètica) de la RENFE. I que marxin. Del que es tracta és d'aconseguir la titularitat del passadís i entendre'l com interconnector entre, posem per cas, Cervera i Figueres. Per passatgers i per a mercaderies.

mercaderia) cal replantejar radicalment la situació: com s'ha de connectar aquest tros de món habitat que és Portbou amb la resta del planeta?

Pel que fa a la gent, per regla general, la majoria es desplacen en cotxe propi. Les mercaderies tenen una situació una mica diferent però ja comencen a veure que això està a punt per canviar. Tant en un cas com en un altre, l'explicació està en el mal funcionament del servei. És força més còmode (i econòmic) anar en cotxe particular que no en tren. I la RENFE, o l'operadora que sigui, no pot perdre diners fent un servei que no li és rendible.

És a dir, jo (l'Administració) plantejo un sistema ferroviari que és de pena, acostumo el personal a utilitzar els seus vehicles, concloc que no val la pena de seguir oferint un servei que no usa ningú. Donat que l'economia capitalista té com a axioma que el que no dóna diners és un mal negoci, que va contra la religió (Max Weber, *La ética protestante y el 'espíritu' del capitalismo*) i que s'ha de donar accés a la iniciativa privada, *viva la virgen*, doncs, serà el meu (de l'Administració) crit de guerra. Un esquema semblant és el que està a punt d'aplicar-se per a les mercaderies: ens muntem

(l'Administració i tota la papanata) al tren del progrés: adquirim a preu d'expropiació uns terrenys i fem passar la velocitat a tot tren. L'ètica està clara: negoci. Es tracta d'un servei més ràpid i modern que fa poc rendible, ens expliquen, el que anomenen convencional. Axiomàticament, doncs, s'ha de cloure el convencional, finiquitar, deixar, acabar...

I el que és fotut és que tenen raó. La seva, és clar; però és la que mana. I, encara dins la lògica (o ètica, tant se val), aquests que manen tenen l'aval dels nostres vots, que és una cosa semblant a "són els nostres empleats", un luxe només a l'abast dels més idiotes. La vida finalment ja és pura democràcia. En imatges, és cert, però passa que no hi ha res més.

Així les coses, hi ha futur? Si ens posem en pla de publicacions d'autoajuda, podríem dir que el futur l'hem de fer nosaltres. Però em preocupa que es tracti només de paraules de consol. El futur és neutrex, postmodern i Calvin Melanie Klein, de moment si més no. I pinta negra, que, se'm permeti, no és una expressió racista. Posemos amb una mica de seny a pensar en el problema. En condicional, però.

Si l'amunt i avall de mercaderies no s'atura (la gent compra, no ens hem d'enganyar), cal millorar la xarxa viària; la saturació podria provocar un colapse subprime, altrament conegut com a prolapse d'úter, que obligaria els governs a injectar fons (de qui?) per a la seva recuperació. Per tant, els llocs de treball que depenen del flux de mercaderies a Portbou són sobrers i cal re-ubicar el personal: les mercaderies buscaran noves i més rendibles maneres de circular. Ras i curt: hauran de marxar de Portbou aquells treballadors que en depenen. Només així podrà funcionar l'economia de mercat, coneguda

també per capitalisme ferotge.

Passa com amb la MAT, que si la demanda d'energia per al negoci del turisme creix, la MAT es fa necessària; què és el que cal aturar? (Els molins aviat els plantaran dalt de les muntanyes: falten fonts energètiques i a més ecològiques. No es pot negar que la saben llarga aquests malparits). Però bé, no ens posem dramàtics i ensorrem el dia, que pintava bé.

És només un problema de creixement i que, en moments de crisi, cal entendre que no tots tenim les mateixes oportunitats: quan les necessitats de creixement augmenten, hi ha desgraciats que s'han de sacrificar, toqui qui toqui. Així és el sistema i del qual som (i-)responsables (*political unconscious*, que com segurament em deixaria dir el F. Jameson).

Sovint fem pena. Objectivament parlant. Vull dir pena de veritat, pena que no té consol. Deixem-la, doncs, de banda. Vejam, és evident que els habitants del tram Portbou-Figueres disposen d'un passadís ferroviari amb moltes possibilitats (futures i per construir). Aprofitem la lògica (i l'ètica) de la RENFE. I que marxin. Del que es tracta és d'aconseguir la titularitat del passadís i entendre'l com interconnector entre, posem per cas, Cervera i Figueres. Per passatgers i per a mercaderies. La qüestió és fer-se amb el pas. Potser els Ferrocarrils de la Generalitat, potser una empresa privada, no ens posem estrets. I, després, que passin els operadors que vulguin. Del que es tracta és de no perdre el pas. Ara és el moment en el qual ens contesten: i com? Per a això no tinc resposta. O la meua resposta seria fruit només de les meves necessitats i actitud davant el sistema. La resposta ha de venir de tots. Cal saber quin futur decidim per a Portbou. És així de simple. I de difícil, és clar. ■

DOCUMENTS HISTÒRICS

En aquesta secció de la revista, us proposem la lectura d'un article que es va publicar sobre Portbou en el número 106 de "La Comarca". Es tracta d'un setmanari publicat a la ciutat de Figueres amb data 4 de setembre de l'any 1926. Portbou surt a portada sota el títol de "Portbou, el caserío de ayer que es hoy hermosa población".

"Jamás hemos tenido la fortuna de arribar a Portbou. Siempre lo hemos visitado pisando la tierra firme, o llevados por el tren. Los efectos mágicos del pueblo que surge del mar, allá en lontananza, en el ribete costanero, nunca pudimos disfrutarlos. Y es una añoranza melancólica que nos entristece y se adueña de la mariposa sutil que, en nuestro afán de viajes y nuevas aventuras sorprendentes, nos acompaña.

Gozar para este pueblo el soberbio espectáculo de una cristalina mañana, mientras el sol de despereza pálido y ojeroso a espaldas del nauta que navega sorprendido en el regazo de un débil esquife, debe ser algo inefable que recoge el ánimo y suspende por un momento el tic tac regulador de la existencia, para recorrer el velo fantástico de una visión oriental que destaca edificios de filigrana y superposiciones variadas de planos miríficos. Esa debe ser la impresión que recibe el espectador rutilante que enfoca sus velas al refugio de ese escotillón pirenaico.

El viajero que trasciende la alta montaña por el camino sinuoso de la cañada de Colera, de súbito se encuentra, al llegar a la esquina suave de la cima rocosa, con la imagen delicada de un sueño infantil. Múltiple número de casitas blancas se escalonan una sobre de otras como queriendo llegar al rellano superior en donde se encuentra la estación del ferrocarril; Allí enfrente de visamos un portalón negro, el túnel internacional, que de vez en cuando deja pasar la ilusión de un juguete: el tren: así contemplado desde arriba los zig-zag de la beta blanca que va desarrollándose en complicada y panorámica carretera.

Por esa bocana, que parece inducir a la aventura de penetrar en las entrañas del monstruo pétreo, el solar nacional español se comunica con la vida exterior del mundo; y por este mismo paso subterráneo afluyen a España las grandes agitaciones, los movimientos sísmicos de la masa humana, las innovaciones, todo cuanto rebulle y se despierta en la conciencia universal.

Redes finísimas, de hilos que se cortan y se cruzan aparecen las numerosas vías de rieles que se extienden por el suelo de la planicie superior de Portbou, actualmente muy agran-

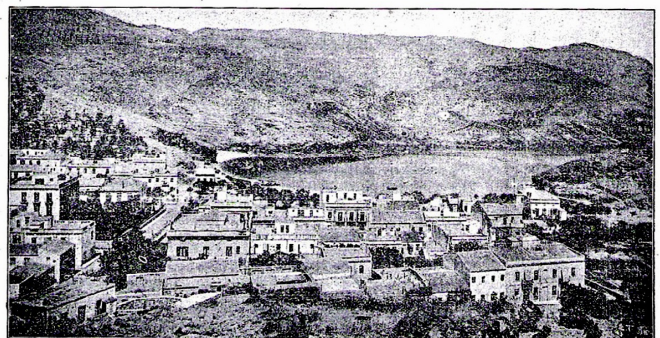
Semanario de vida Empurdanesa

Año III. Núm. 106 || Figueras, 4 de Septiembre de 1926 || Núm. suelto, 50 cts.

Precios de suscripción:	Figueras . . . 1'50 plus. trimestre	Redacción y Administración: Muralla, 4
	Fuera . . . 2 " "	

PORT-BOU

el caserío de ayer que es hoy hermosa población

Visión armoniosa del pueblo bajando a la playa para besar el borde de "la concha"

dada por la constancia tenaz de la poderosa empresa MZA, que se ha propuesto dotar artificialmente a este pueblo fronterizo del suficiente espacio llano que le regateó la naturaleza.

Hileras repetidas de gigantescas orugas, vense esparcidas acá y acullá de la planicie; de vez en cuando un monstruo sudoroso con penacho de humo; y cobertizos donde se cobijan las preciadadas mercaderías.

Al borde del declive -y a seguido de una breve faja que constituye un paseo marítimo- el borde curvado de la orilla del mar, con extremos acantilados y bravos, formando embudo al gran recipiente argénteo y plomizo de aquella suave balsa líquida, semejante a la enorme concha vacía de un gigantesco quelónido.

Esta es nuestra visión del pueblo que en un cuarto de siglo se ha desarrollado y crecido al pie de los límites fronterizos y al recodo del gran camino férreo." ■

LLENGUA

LITERATURA

“EL DIA DELS MORTS” DE NARCÍS COMADIRA, per Cari Oriol Serres

“Som a l'estació de Portbou la nit del primer de novembre de 1997. Més ben dit, a la cuina ja inexistent del restaurant ja inexistent de l'estació de Portbou...” Així comença el llibre del gironí Narcís Comadira, *El Dia dels Morts*, subtítulat, *Un oratori per a Josep Pla*, en commemoració del centenari del naixement de l'escriptor empordanès. Es tracta d'una obra feta per encàrrec, que havia de contenir alguna relació o referència a Josep Pla. Fou encarregada per l'Institut de Cultura de Barcelona, per ser representada al Festival “Grec 97”, al poeta i pintor Narcís Comadira (Girona, 1942). La publicació d'*El Dia dels Morts* va coincidir amb la seva estrena al teatre Mercat de les Flors, Sala Aurèlia Capmany, el 26 de juny de 1997. El repartiment d'actors fou: Manel Barceló (escriptor de 45 anys), Albert López-Murtra (cuiner de 16 anys), Pep Sais (cuiner de 50 anys), Lourdes Barba (jueva rica de 50 anys), Josep Julián (jueu pobre de 30 anys), Joan Baixas (comandant de 45 anys) i Julieta Serrano (madame La Maréchale de 65 anys) La direcció va ser a càrrec de Xavier Albertí, que també prologà l'edició escrita. L'escriptor, alter ego de Josep Pla, “un empordanès famós” ja mort, convoca altres personatges, també tots morts, a reunir-se com fan cada any a Portbou la nit del primer de novembre, a fi

d'evocar una altra reunió —real- la mateixa nit del 1942. Tots els personatges accepten la invitació. Aquesta vegada - l'any 1997- la trobada adquireix una particularitat: l'escriptor, avorrit allà a l'eternitat, vol recordar aquella nit, l'única en vida, per tal d'escriure-la. Els personatges que acudirán a la reunió al restaurant de l'estació de Portbou, inexistent el 1997, són fantasmes d'aquells personatges, tal com és un fantasma també l'escriptor, “com és fantasmagòric el lloc”, diu Narcís Comadira a l'apart inicial. L'escriptor vol explicar una història, succeïda l'any 1942, quan Europa lluitava en plena Segona Guerra Mundial. Portbou, “sota aquells llumets tristos, sota el racionament”, era un lloc de pas de jueus fugitius cap a Lisboa: “els hotels plens de jueus”. La frontera és una ratlla que separa móns en conflicte, immensos en guerres i totalitarismes opressors, per la qual cosa el caràcter fronterer del poble esdevé un símbol de valors extraordinaris, com la integritat, la vida, la llibertat, els drets humans. El macabre sopar reflecteix el context històric, que és la base de l'obra: França dividida (els boc- hes a París i Pétain a Vichy) i Franco fort a Madrid, i Catalunya arronsada. Portbou separa am-

bdós conflictes. És un “lloc de pas sense pas”. La trobada converteix en denúncia els terribles fets i el sofriment de les persones

El macabre sopar reflecteix el context històric, que és la base de l'obra: França dividida (els boc- hes a París i Pétain a Vichy) i Franco fort a Madrid i Catalunya arronsada. Portbou separa ambdós conflictes. És un “lloc de pas sense pas”. La trobada converteix en denúncia els terribles fets i el sofriment de les persones constitueix el nucli de l'obra.

constitueix el nucli de l'obra. El jueu pobre diu: “aquí en aquesta estació fugint, sempre fugint, camí de No-Sé-On”; la jueva rica s'expressa així: “què en podem fer del nostre sofriment, sinó una història?” I l'escriptor, com a cloenda, finalitza el relat tot dient: “aquí, en aquesta frontera, enmig de dos països ocupats, mentre s'ensorra el món, què en podem fer del nostre sofriment, sinó una història?”

El temps de l'obra correspon al dia de Tots Sants, quan la gent va al cementiri a dur flors i llums als seus difunts tot seguint la tradició. També és costum reunir-se a les cases per vetllar, passar el

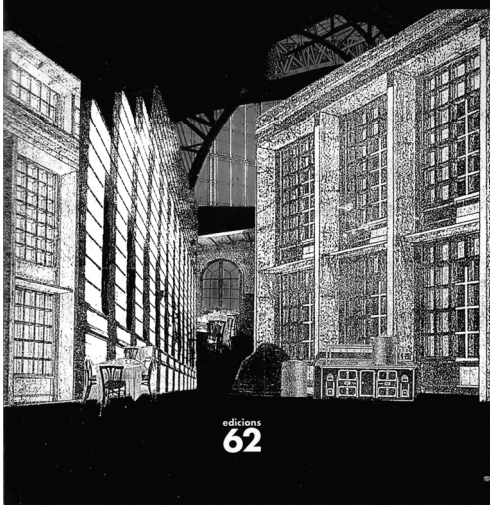
rosari per als fidels difunts i menjar panellets i castanyes. És en aquestes vetlles, que el nostre escriptor convoca els altres personatges del relat. És, doncs, al cap-tard del dia de Tots Sants i “bufa una forta tramuntana”. Quan es

Narcís Comadira

El Dia dels Morts

(Un oratori per a Josep Pla)

El Galliner/Teatre

va representar l'obra, l'escenari era un espai tot negre amb una petita llum, que gradualment, enmig del xiulet del vent, anava il·luminant l'escriptor. Portbou és l'escenari on va tenir lloc una trobada a la cuina del restaurant de l'estació l'u de novembre de l'any 1942, objecte d' evocació i rememoració.

El Dia del Morts és una obra fantasmagòrica, pròpia d'aquestes dates. El món d'ultratomba, gràcies a la ficció, ens visita, cada any per aquests dies de manera ritual. Està concebuda com un homenatge a Josep Pla, per la qual cosa havia d'incloure l'element gastronòmic. Sobre aquest tema l'autor empordanès n'era un mestre indiscutible. Els aliments hi són presents de diverses maneres. Una ens ve oferta pel mateix espai del llibre: el restaurant –ara inexistent– de l'estació de Portbou i de manera especial la seva cuina, on dos cuiners preparen un ressopó per als personatges fantasmagòrics i

un suquet de peix per a l'endemà. Després tenim les al·lusions als continguts, on el peix és el protagonista i, naturalment, tot un abundant lèxic generat per les al·lusions al menjar amb les referències culinàries que comporten.

Josep Pla, fascinat per la cuina de l'Empordà, va escriure molt sobre ella, especialment en el llibre *El que hem menjat*, elaborat als setanta-quatre anys. És un tractat dels nostres aliments i de la millor manera de cuinar-los i menjar-los, on es troba aplegada tota la seva saviesa gastronòmica. Per les excel·lències del seu estil i per parlar tan bé sobre la cuina empordanesa, amb tanta profunditat i reflexió, els seus escrits assoliren la categoria de veritables tractats. Sempre va rebutjar la influència francesa sobre la nostra cuina, almenys en un sentit general. Malgrat la barreja humana entre les comarques frontereres, comarques que estigueren unides durant molts segles, la frontera no deixa de marcar una disparitat culinària total. Amb satisfacció diu: “Si aquí, podem presentar una bona cuina, no és per la proximitat amb França, sinó perquè la gent del país ha creat la seva pròpia concepció culinària, que tindrà tants dels defectes com vulguin, com algunes qualitats, però que en definitiva és la que agrada més a la gent.” Uns llums tristos de postguerra il·luminen una gran cuina de carbó encesa, amb unes olles gegants que fumegen. Dos cuiners: el jove trosseja peixos; el gran, destapa l'olla i vigila. És la veu de l'experiència. Preparen un bon fumet de peix. El diàleg entre ambdós converteix la labor culinària en art i ciència, tal com va fer Josep Pla a la seva vida i obra. La saviesa de voler elaborar els menjars amb fórmules canviades o treure'n altres coses és la base d'un bon cuiner: transformar amb imaginació i inventiva. Això ho exemplifica el cuiner gran, tot posant un exemple amb allò que estan fent: un tupí de peix, el vell suquet dels pares, dels avis i dels besavis, es transforma tot afegint-li la *crème fraîche*

he: “agafar allò de sempre i pensar, imaginar com canviar-ho una mica per fer-ho més suau o més fort, més del gust dels clients; a vegades, es troba un regust, una olor, una salsa, una combinació, alguna cosa nova que esclata i ho fa vibrar tot”. Homenatge de Narcís Comadira al geni empordanès plenament assolit.

Què porten d'Europa aquests personatges llevat de la guerra? L'ombra insistent de Freud. En molts moments entre ells la conversa es decanta tot cercant l'obsenitat, el factor sexual, tan de moda en aquells dies de 1942, després de la revolució que suposaren en el camp de la medicina i del psicoanàlisi les teories freudianes. Sigmund Freud, psiquiatra austríac d'origen jueu, havia publicat ja la més famosa de les seves obres: *Introducció al psicoanàlisi* (1917). Per tant, eren ja molt conegudes les seves idees sobre la interpretació dels somnis i les teories de la libido i del principi del plaer, qüestions en boca dels personatges de l'obra.

El llibre no té un argument complicat ni una lectura dinàmica. Vol ser una instantània d'un moment de la història, molt convuls i caòtic, tot remarcant el que Portbou significava en aquest panorama mundial: era el que separava dos totalitarismes i era l'escenari on les persones, víctimes de persecucions, hi actuaven. La peça teatral vol reproduir un conflicte de la història tal com es patia a Portbou el 1942. No es representen els grans fets, ja que per això ja hi ha textos, diu l'autor, sinó com aquests tristos successos repercutien en les persones, sobretot a les jueves. Cap al·lució a Walter Benjamin de manera directa, però la seva ombra planeja dins la ment del lector. El drama personal de Walter Benjamin es fa extensible a molta altra gent, que creuava la frontera o romania a Portbou tot esperant els documents que la conduiria a la salvació i a la llibertat.

Episodi conclús. Res roman en vida. Tots els personatges són difunts. Res en queda del restaurant de l'estació, orgull del poble

durant anys. Tampoc Portbou és el que era com a frontera, quan

l'Acta Única va canviar el rumb de la seva activitat cabdal. De

tot això res no hi ha. Tot és ja història. ■

ELS SAFAREIGS DE L'HORTA. HOMENATGE A LES BUGADERES DE VERITAT,

per M. Rosa Artigas i Boniquet

Tinc un record molt present de l'època en que molta gent, entre ells nosaltres, vull dir las meves germanes i jo, anàvem a rentar la roba las safareigs.

Després de la guerra moltes cases van quedar malmeses i moltes no tenien safareig. La nostra casa va ser una d'elles. Eren temps molts difícils i tota la dècada dels 40, més que difícils. La nostre mare, la Rosita Boniquet, estava molt delicada dels bronquis i per aquest motiu, nosaltres, les seves quatre filles, varem anar a rentar la roba uns quants anys a l'Horta. De-

vem tota la roba de color, això era al segon safareig gros, i encara més tard, un altre de més petit per esbandir més bé la roba de color. Tot un dia dedicades a la bugada!. Però és que a casa érem ó!

Els safareigs de l'Horta estaven regentats per la molt estimada, al menys per nosaltres i altres, senyora Maria Delcor. Era una persona única. Les seves converses sempre eren molt interessants i amb ella podies parlar de tot. Nosaltres, i les habituals, l'escoltàvem sempre amb molta

sortia per la porta de la caseta on vivia – tenia tres fills: un noi, en Ramon, mestre, la Montse, també mestre, i la Roser – i deia: “La injecció ja està a punt”. Volia dir el cafè que prenien aquelles senyores: l'Antonia, l'Enriqueta, la Carme Sans i, també sovint, la Quima Purcalles, amb la Sra. Maria. El cafè era, de mutu acord, pagant.

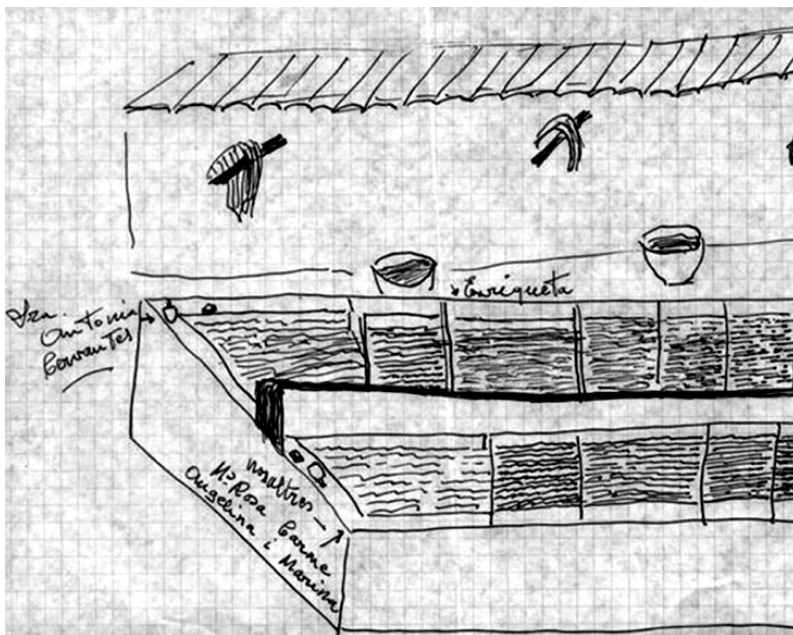
El preu per utilitzar els safareigs variava segons la mida. Els safareigs petits, una pesseta, i els grossos, dues. Nosaltres agafàvem un dels grossos, perquè hi rentàvem les quatre a la vegada, perquè feia cantonada i en posàvem dos a cada costat i rentàvem un llençol entre dues. Érem molt joves...

A cada costat hi havien al menys 10 safareigs. Venien dones dels guàrdies civils i també de la RENFE, i moltes altres persones. Les pobres bugaderes hi eren sempre quasi tots els dies. Això era treballar. A l'hivern la Sra. Maria escalfava aigua, cosa que agraiem molt, i pagàvem de cada galleda d'aigua ben calenta una pesseta. L'escalfava amb llenya; llavors no existia el gas de cap mena als pobles, i la gent cuinava amb carbó d'alzina, amb llenya i d'altres amb carbó de l'estació.

Els safareigs van funcionar des de l'any 1946 fins el 1964. Nosaltres ja teníem la perruqueria i força treball i teníem una senyora que ens rentava la roba que nosaltres esteníem al nostre terrat.

Tan aviat com vàrem poder, vam comprar la “màquina de rentar roba” com llavors dèiem la gent, ara dic: !”VISCA” LES RENTADORES!

Una que parla per experiència i amb coneixement de causa. ■

dicàvem tot el dilluns a aquesta feina. El matí, ben d'hora, rentàvem tota la roba blanca de casa i, a més a més, els plecs. Aquestes peces de la mida d'un tovalló el pare les feia servir per afaitar i cada setmana en rentàvem un centenar. També els pentinadors grossos de tallar el cabell.

La tarda de dilluns era la segona part: esbandir la roba blanca que després de rentar havíem posat en lleixiu unes hores. Amb l'aigua d'esbandir aquesta roba rentà-

atenció. Ens ho passàvem bé, a més de treballar.

La senyora Enriqueta Sardà, la Sra. Antònia Cervantes i la Sra. Carmen de Yañez, rentaven la roba d'algunes cases “pudientes” i també pels administratius, els vistes de la Duana i d'altres. La Sra. Antònia Cervantes ens va ensenyar a les quatre germanes la forma convenient per rentar la roba sense fer-la malbé. Ens renyava molt si no ho fèiem bé. Cada tarda la senyora Maria

ESPAI DE POESIA: ARTHUR RIMBAUD,

per Cari Oriol Serres

El dorment de la vall

*“Una fondalada de verdor, per on canta un riu,
Esquitxant, follament, a l’herbada, esquinçalls
De plata; per on el sol des de la muntanya altiva
Brilla: és una petita vall que escumeja de raigs de llum.*

*Un soldat jove, la boca oberta, sense el casc,
La nuca mullant-se en el fresc i blau morritort d’aigua,
Dorm; estès sobre l’herba, sota el núvol,
Pàl·lid en el seu llit verd, on hi plou el resplendor,*

La natura amb el seu resplendor i bellesa era el gran amor d’Arthur Rimbaud (1854-1891). Els seus versos ho reflecteixen així, ja que un dels temes recurrents de la seva poesia serà l’admiració i devoció a la perfecció natural. El

dorment de la vall és com un quadre de paisatge en un esclat de color, de llum, de vitalitat. Malgrat l’aparició del “soldat jove” al 5è vers del sonet, s’ha d’arribar al final del poema per contrastar el que Rimbaud pretén.

Denuncia sense explicitar-ho la guerra, obra del home, i els estralls i injustícies que comporta, com la mort del soldat encara molt jove. No ho diu directament, és solament una taca que esguera aquesta vall meravellosa.

*Els peus enmig dels gladiols, dorm. Somrient com
Somriuria un nen malalt, està somniant:
Natura, bressola’l calorosament: té fred.*

*Els perfums no fan pas estremir el seu olfacte;
Dorm al sol; la mà sobre el pit
Tranquil. Té dos forats roigs al costat dret.”*

Traducció del francès de Cari Oriol Serres

Ofèlia

I
*Sobre l’onda tranquil·la i negra on dormen les estrelles
La blanca Ofèlia flota com un gran lliri,
Flota molt lentament, estesa en els seus llargs vels...
- Se senten en els boscos llunyans les trompes de la mort.*

*Fa més de mil anys que la trista Ofèlia
Passa, blanc fantasma, sobre el gran riu negre.
Fa més de mil anys que la seva dolça follia
Murmura el seu romanç a la brisa de la tarda.*

*El vent besa els seus pits i desplega en corol·la
Els seus grans vels, blanament bressolats per les aigües;
Els salzes, tremolosos, ploren sobre la seva espatlla,
Sobre el gran front somniador s’inclinen els joncs.*

*Els nenúfars, llastimosos, sospiren al seu entorn;
Ella, desperta, a vegades, en un bedoll que dorm,
Algun niu, d’on s’escapa un lleuger aleteig:
Un cant misteriós cau dels astres d’or.*

II
*Oh pàl·lida Ofèlia! Bella com la neu!
Sí, tu vas morir, criatura, emportada per un riu!*

Ofèlia, l’enamorada i l’amor de Hamlet; noia senzilla, innocent, submissa... Quan constata que Hamlet, a qui tant estima, li respon amb desamor i rebuig, embogeix de dolor i de patiment. Serà la víctima d’un Hamlet cruel, que primer l’enamora i després la menysprea. Per què actua Hamlet així? Hi ha moltes interpretacions, no entrarem en el per què, només que totes són alienes a Ofèlia; ella no té la culpa de res ni provoca el menor malentès, només en rep les conseqüències. Per això és considerada la gran víctima de l’amor. Shakespeare descriu la seva mort amb resultats fascinadors. Embogida de dolor s’ofega entre les flors de l’aigua.

La reina Dido de Cartago també cau en una bogeria, quan Enees l’abandona, per posar un exemple. Però Dido, encara que víctima també, és tota ella passió, fortaleza. Porta les regnes del seu país. La seva força la condueix a un suïcidi espectacular. Actua amb fermesa, mentre que Ofèlia s’esvaeix, sola, sense soroll. És com una heroïna romàntica, que mort de pena i de dolor, mentre el seu esperit vaga errànd tot esperant una compensació “post mortem”, que la redimeixi del seu mal. Rimbaud la descriu com un fantasma, blanca, molt blanca, com un lliri, pàl·lida, com la neu... Troba la mort guardada amb les flors que ella matei-

xa va collir, segons Shakespeare. S’acosta a un rierol, on hi creix un salze, que ella vol adornar amb les garlandes que porta i cau a l’aigua. Les robes que porta la mantenen surant com una sirena, fins que xopes d’aigua, l’enfonsen definitivament. Té la mort del cigne: canta i és blanca com la neu, com el cigne. Ofèlia mort cantant com si fos inconscient del perill o com si fos aquest el seu medi natural. La tradició literària ens diu que el cigne mort cantant i la seva mort és dolça. La mort arrabassa la pobre criatura desgraciada del seu melodiós cant. Ofèlia blanca com la neu, com el lliri, pàl·lida com la mort, com el cigne. ■

- Potser els vents baixant de les altes muntanyes de Noruega,
T’havien parlat, molt baixet, de l’aspra llibertat;
Potser una exhalació, brandant la teva llarga cabellera
Al teu esperit somniador portava estranys remors,
Potser el teu cor escoltava el cant de la Natura
En els laments de l’arbre i els sospirs de les nits;
Potser la veu dels mars folls, immens esbufec,
Trencava el teu pit de nena, massa humà, massa dolç;
Potser un matí d’abril, un formós cavaller pàl·lid,
Un pobre boig, es recolzà, mut, al teus genolls!
Cel! Amor! Llibertat! Quin somni, oh pobra boja!
Et fonies en ell com la neu al foc:
Les teves grans visions ofegaven la teva paraula
i l’Infinit, terrible, atordí els teus ulls blaus!

III

I el Poeta diu que, sota els raigs de les estrelles,
Vens a cercar, de nit, les flors que tu collires;
I que ha vist sobre l’aigua, estesa en els llargs vels,
Surar la blanca Ofèlia, com un gran lliri

Traducció del francès de Cari Oriol Serres

LLIBRES

DES DE LA BIBLIOTECA, per Teresa Puig.

DONACIONS JULIOL 2008

Pilar Mallol: "La mujer en el siglo XX" de Julián Marías. "La japonesa" de Jordi Coca. "Com una novel·la" de Daniel Pennac. "La cabaña del tío Tom" de Harriet Beecher Stow. "La història del senyor Sommer" de Patrick Süskind. "Moby Dick" de Hermann Melville. "La ciudad de la alegría" de Dominique Lapierre. "Nuevo viaje a la Alcarria" de Camilo José Cela. "Libre de la cuina catalana" de Ferran Agulló i "300 recetas sin grasa" de Romilda Rinaldi.

DONACIONS AGOST 2008

Albert Vallès: "Sobre els orígens i primera expansió urbana de Portbou" d'Albert Compte i Freixanet. Mr. Yoccoz: "El bucle melancólico" de Jon Juaristi. "La noche de lesi" de Peter Berling i "El libro de zafiro" de Gilbert Sinoué.

Montserrat Freixa: "Memòria personal" d'Antoni Tàpies. "El quadern gris" de Josep Pla. "Nieve" d'Orhan Pamuk. "Cartes al cel" de Jordi Vila-Abadal i Vilaplana. El DVD amb llibret de "Rebelde sin causa". El còmic "Astérix el Galo" de René Goscinny.

Albert Uderzo i en anglès "The Holder and the World" de Bharati Mukherjee, "In the company of cheerful ladies" d'Alexander McCall Smith, "Eat the document" de Dana Spiotta i "The dying animal" de Philip Roth.

Enric Peres i Sunyer: "Amy Foster" de Joseph Conrad. Jordi Banyeres: "Desaparecidos" "L'Art de vivre" i "L'aventura d'una vida" d'Aurora Bertrana. Bruna Alde-

guer: "Cuentos de Eva Luna" d'Isabel Allende.

DONACIONS SETEMBRE 2008

Margarita Romero: "El mayor secreto de la humanidad" de Moisés de Pablo i Joaquim Ruiz.

Carme Carrillo i Comas: "Casandra", "La incògnita", "La loca de la casa" "La razón de la sinrazón" de Benito Pérez Galdós.

DONACIONS OCTUBRE 2008

Matías Magro ens ha donat un bon cabàs de bones novel·les:

En català: "Pilar Prim" de Narcís Oller. "El jardí dels déus" de Gerald Durrell. "La metamorfosi" de Franz Kafka i "L'ordenació dels maons" de Manuel de Pedrolo.

En castellà: "La tribu del fuego" de W. Michael Gear. "El último judío" de Noah Gordon. "El dios de las pequeñas cosas" d'Arun dhathi Roy. "El país de las últimas cosas" de Paul Auster. "Los indiferentes" d'Alberto Moravia.

"La hora estelar de los asesinos" de Pavel Kohout. "La isla del día de antes" d'Umberto Eco. "La hija de Dios" de Lewis Perdue. "Tres días de julio (18, 19 y 20 de 1936)" de Luis Romero. "La hora final" de Nevil Shute.

"Vuestro cuerpo y vuestra alma" de Frank G. Slaughter. "Noticia de un secuestro" de Gabriel García Márquez. "La sombra del águila" d'Arturo Pérez-Reverte. "Fuenteovejuna" de Lope de Vega. "El sueño" de Bernard Metge. "Vida robada" de Jan Foster. Y un manual molt complert de "Todo sobre la defensa personal" que anirà a fer companyia als llibres

d'arts marcial de la lleixa 188.

Judith Aldeguer ha donat a la biblioteca aquests llibres:

En català: "La ciutat dels somriures" del periodista Martí Gironell. "El sexe dels àngels" del recordat Terenci Moix. "La insostenible lleugeresa del ser" de Milan Kundera i "Cercant la llibertat. Anys perillosos" de Llorenç Torrent.

En castellà: "Cita en el cementerio" de José M Gironella. "La casa de Dios" de Samuel Shem y acabem amb el clàssic d'Oliver Goldemith "El vicario de Wakefield".

Júlia Fernández ens ha donat:

En català: "Autonomies, Federalisme i Autodeterminació" de Jordi Solé Tura. "Les llengües europees" de Jordi Ventura. "Poesies" de Joan Salvat-Papasseit. "Narracions" de Salvador Espriu. "30 mesos de col·lectivisme a Catalunya" d'Albert Pérez-Baró. "L'ensenyament del català a Europa i Amèrica del Nord" de Xavier Barral i Altet.

En castellà: "Las colecciones del Museo Textil Biosca" de F. Torrella Niubó, breu història del teixit artístic a través d'una visita a aquest museu. "Origen de las lenguas occidentales, 100-1500 d.C." de Philippe Wolff. "El lenguaje y el entendimiento" de Noam Chomsky. I per si voleu començar a aprendre àrab "Elementos teórico-prácticos de lengua árabe", de Pilar Serna Rodríguez.

En anglès: Per mainada de primer d'ESO aquest petit llibret: "The gost teacher" de la Julie Hart. ■

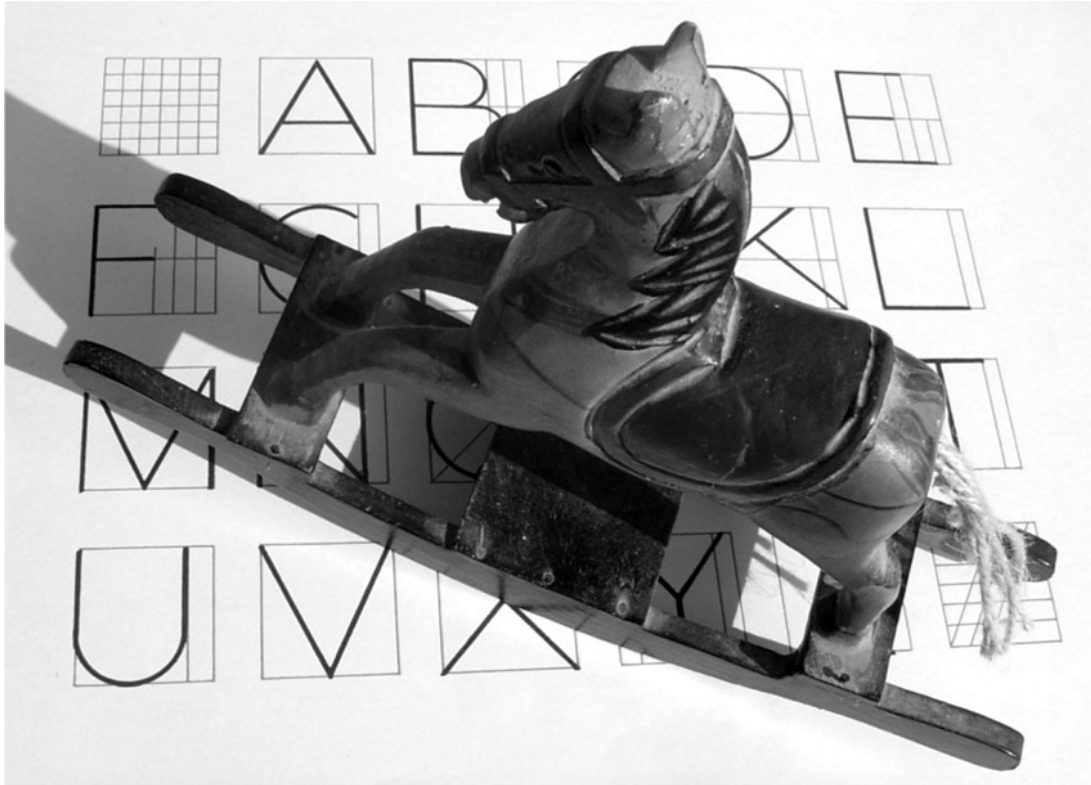
CADEFER

Terminal ADIF Mercaderies
17497 Portbou (Girona)
Telèfon (00-34) 972 390 404 Fax (00-34) 972 390 482

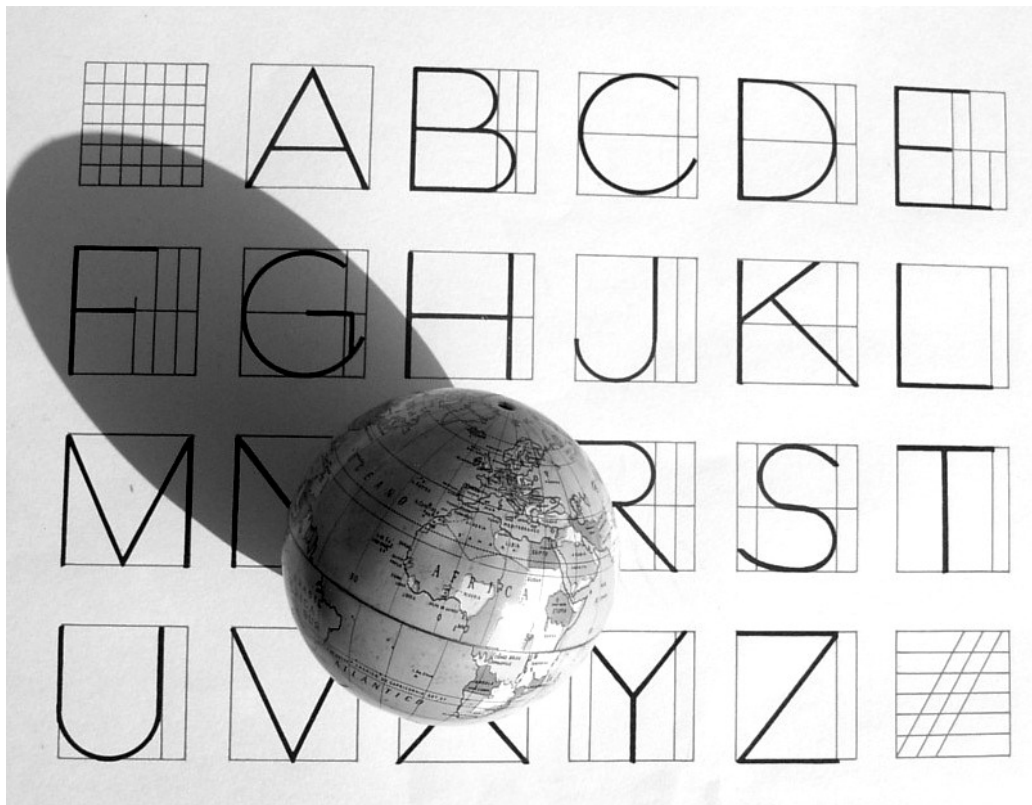
logistica@cadefer.es

POEMES VISUALS

“ESCRITURA CREATIVA A”, per Agustí Calvo

“ESCRITURA CREATIVA B”, per Agustí Calvo

POESIA

LA MEVA TERRA, per Simó Granollers i Batlle

Jo que he nascut aquí,
sento l'amor a la terra,
país, de pau no de guerra;
també hi voldria morir;
tinc avesada l'entranya
a estimar tot el que hi ha,
i des de la serra al pla
el Mar Nostre m'acompanya.

Des de dalt del Pirineus,
a baix la plana riallera
tan bonica i encisadora
verdejant per tot arreu;
a redós del Cap de Creus
estesa la Costa Brava
i fins la Costa Daurada
el mar blau li besa els peus;
i en el cor de la contrada
cap a Olesa un món sagrat
la verge de Montserrat
des del cim vetllant la prada.

NOCTURN, per Renada

Somric a la lluna
que em pica l'ullet
i l'hora, tot d'una,
m'inspira un sonet.

Escric a la sorra
la meva cançó,
una ona l'esborra
amb un breu petó.

Enllà de la platja
al cel dels esculls
neix la teva imatge
de sobte als meus ulls.

Quina nit sublima!
en aquest instant
sé que algú m'estima
i en mi va pensant.

Fa flaire de iode,
respiro feliç
mentre un estel broda
la mar a punt llis.

REFRANYS CATALANS

Hem menjat i hem begut, gràcies a Déu que n'hem tingut.

La paciència és una pasta que qui més en té més en gasta.

Fa més un cop de ploma que un cop d'espasa.

Al qui no està content del que té, pitjor li ve.

A qui fa bé i no fa mal, ja aquest món sol premia'l

L'ESQUERRA I LA DRETA, per Ramon Crusí i Moré

Jocs malabars va fent l'esquerra,
la dreta com sempre l'esguerra;
enganyifes ambdós van creant
pels ciutadans un gran desengany.

Promeses sempre fugisseres
mentides massa pietoses,
excuses buides de contingut
que ens fan passar dins l'embut.

El que s'ha de fer ja es farà
i si no un altre jorn serà
i quant tot quedí molt malparat,
l'hi posaran un esparadrap.

L'esquerra fa la gara-gara
la dreta et gira la cara,
trifulques d'esquerra i dreta
per fer-nos a tots la punyeta.

Impera la burocràcia,
campeja la tolerància,
pròspera l'ineficàcia,
s'ha perdut la consciència.

Només quant hi ha eleccions
t'abracen i et donen petóns;
aprenents de l'oratòria
hàbils amb l'escapatòria.

Els electors som els grans banyuts
al confiar amb aquests creguts,
posem fre aquests incompetents
ensenyany-lis els punys i les dents.

Qui els ha vist i qui els veu
quan no tenien vots ni veu
reivindicaven llibertat;
ara amb el poder l'han trepitjat.

Falses promeses van proposant
i al poble sempre esquilant,
amb tanta ineficàcia
trontolla la democràcia.

CALAIX DE SASTRE

FESTIVAL SURPAS PORTBOU

Els passats 18, 19, 20 i 21 de setembre es va celebrar a Portbou el Festival **SURPAS (Cultura lliure i popular)**. Un festival interdisciplinar, amb artistes de procedència i formació diferent i sota el paraigua del copy-left (la lliure creació, distribució i

Foto J. Gübert

promoció de les obres artístiques) i la inter-culturalitat. L'objectiu general pretenia establir una dialèctica entre diferents generacions de creadors d'origen molt divers, que consideren necessari implicar-se directament amb l'espectador, l'obra i el temps que ens ha tocat viure.

Els objectius comuns de tots els participants foren:

- Potenciar una nova manera de crear, difondre i exhibir la cultura a partir de les llicències lliures (copyleft).
- Destronar la idea de l'autor únic per a revalorar la creació col·lectiva i en xarxa.
- Agrupar les formes culturals més tradicionals amb les més contem-

porànies per l'ús que fan de les noves tecnologies a partir d'uns plantejaments comuns de la cultura.

- Fer de la cultura quelcom que transmet valors i idees, però alhora com una festivitat que va més enllà de generacions, gèneres, països i formats. I també de les capitals.

- Buscar el debat sobre els temes més urgents de la cultura actual a partir de la figura de Walter Benjamin i buscar opinions més enllà de les icones culturals ja institucionalitzades.

Per aconseguir tot això en el Festival es van poder veure les següents activitats:

- Música transfronterera.
- Projecció de cinema mut amb música en directe a l'aire lliure.
- Una exposició de retrats dels habitants de Portbou i Cervere.
- Dues representacions teatrals al llindar de l'irrepresentable.
- Un curtmetratge multi-autoral en directe i in situ.

- Projecció dels Instants-Portbou.
- Representacions de circ, mímica, malabars i clowns.
- Debat "La producció cultural lliure davant la proposta "benjaminiana".

Els objectius més generals del projecte van ser:

- Descentralitzar** la cultura dels seus focus principals: les grans capitals.
- Desterritorialitzar** la cultura establint una sèrie d'activitats que serveixin de plataforma de diàleg entre creadors de diferents cultures i disciplines, dintre de les activitats artístiques, contribuint així a l'Any Europeu del Diàleg Intercul-

tural 2008.

c) **Promoure** l'intercanvi cultural en la població de Portbou.

d) **Recuperar la idea que l'art és**, a la vegada, 1) Una festa que es dona en el present i en contacte directe amb la gent, 2) Un instrument de coneixement i expressió, 3) Un artefacte simbòlic aglutinador que serveix de base per a les Cultures.

e) **Crear un clima de discussió** cultural al voltant de les "llicències lliures" (com creem, exhibim i difonem la nostra cultura) en un àmbit local com Portbou.

f) **Crear un precedent** per a donar continuïtat al Festival SURPAS (Cultura lliure i popular), i anar augmentant el seu camp d'acció i rellevància com a lloc de trobada anual.

Cultura Lliure i Popular

Si una qüestió és determinant en el moment actual de la cultura és la manera com aquesta es produeix, es difon i s'exhibeix. Si fins ara les ideologies polítiques limitaven l'àmbit al qual certes formes culturals arribaven, avui en dia la tanca la posen les empreses que monopolitzen el circuit cultural amb els seus pocs productes estàndards per a un públic forçosament massiu. Per això mateix, la qualitat i rellevància de

Foto J. Gübert

tot moviment i expressió artística del present ha de passar per

Foto J. Gübert

Gràcies a les noves tecnologies han aparegut vies alternatives al model habitual dominat per les editorials, segells discogràfics, productores i empreses més poderoses (econòmicament) del mercat. El model "una sola cosa d'uns pocs per a tothom" canvia perquè han aparegut noves formes de creació, difusió i exhibició de les obres gràcies a Internet, als models alternatius d'assessorament i gestió dels drets d'autors (Creative Commons, EXGAE...), al treball en xarxa de molts petits i diferents col·lectius, al fàcil accés a materials i instruments de creació, l'autodidactisme ferotge de les noves generacions i la necessitat que dicta l'esperit crític de trobar un lloc

que tingués aquest debat com a teló de fons i posicionar-se clarament a favor de les noves formes de creació i digestió cultural. Per aquesta raó el model que es va triar és el de les llicències lliures (poder decidir sobre la nostra obra), el de la creació en xarxa, el del poder decidir amb quins instruments audiovisuals creem i com ho fem, i el de la cultura popular participativa.

El Festival es va poder veure des d'Internet (streaming) gràcies a les càmeres en directe que retransmetien tots els esdeveniments.

SURPAS ha estat una nova forma de viure la cultura i ha contribuït a posar el poble de Portbou dins el mapa de referència d'activitats lligades amb la lliure creació, distribució i promoció de la cultura i les obres artístiques. ■

qüestionar la mateixa manera com es crea, es difon i s'exhibeix.

en l'esfera col·lectiva. SURPAS va plantejar un festival

EL TREN TURÍSTIC COSTA BRAVA JA TÉ MÀQUINA

Una de les locomotores que formaven part del comboi que va inaugurar la línia Barceona-Portbou el 20 de gener de 1878 s'ha recuperat per encapçalar el nou tren turístic Costa Brava que

farà el recorregut Figueres-Portbou.

La iniciativa la impulsa l'Ajuntament de Portbou i de les qüestions tècniques se n'encarreguen la Companyia General de Ferrocarrils

Turístics, S.A i el Centre d'Estudis Històrics del Ferrocarril Espanyol, que tiraran endavant el projecte. ■

LA PLATAFORMA EXIGEIX CONSULTA POPULAR PEL TREN

La plataforma ciutadana Defensem el Tren reclamarà al consistori que convoqui la consulta popular sobre el ferrocarril "perquè sigui la ciutadania la que decideixi quin futur ferroviari vol per a la ciutat de Figueres". Així ho ha explicat el portaveu de l'entitat, Pep Gou, arran de les declaracions de l'alcalde, Santi Vila (CiU), en les quals afirmava que el Ministeri de Foment no volia dues estacions per a la ciutat i que el govern municipal acceptaria aquesta decisió.

En aquest sentit, Gou va insistir que des de la Plataforma no veuen res tancat "perquè tot i que es pugui fer l'estació a l'oest, si no funciona es veuran obligats a mantenir la d'aquí, com ha passat a Tarragona, però en cap cas permetrem que si això es fa no es

doni resposta a les més de 6.000 signatures que hem recollit". Segons el portaveu de la Plataforma, el problema principal no és Foment "sinó que el tenim molt més a prop i es diu Joaquim Nadal". A banda d'això, Gou va insistir que l'equip de govern ho ha gestionat tot malament des del principi. I és que, afirma, "no han buscat el consens entre tots els grups polítics, així com tampoc entre els principals ajuntaments de la comarca que, en la seva majoria, han aprovat mocions demanant el manteniment de l'actual estació del centre amb les vies soterrades".

Amb tot, Gou assegura que tot està obert i, encara més, "tenint en compte que en el Pla director del sistema urbà de Figueres es preveu per l'horitzó del 2026, el

desplaçament de l'actual estació". A més, insisteix que el trasllat de l'estació a l'oest de la ciutat és una "total incongruència amb el que estan intentant fer amb el Pla de mobilitat de la ciutat i que el mateix professor encarregat d'elaborar-lo ho considera un error per a la mobilitat de la ciutat". Un fet que des d'ERC també consideren una contradicció perquè "es fomentarà l'ús del vehicle privat". A banda d'això, des d'Esquerra afirmen no sentir-se sorpresos per les declaracions de Vila. "Es demostra presoner del PSC al govern i al costum de dir que sí a tothom fins que topa. Ha jugat a contentar tothom i ara es troba amb això", assegura el portaveu d'Esquerra, Francesc Canet. ■

JORNADES WALTER BENJAMIN I PRESENTACIÓ DEL PROJECTE "CENTRE WALTER BENJAMIN DE LA MEMÒRIA"

El passat 28 de setembre i dins les Jornades dedicades al 68è aniversari de la mort del filòsof Walter Benjamín, la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Portbou van presentar el projecte del "Centre Walter Benjamin de la memòria" com un espai de memòria, exposició i d'acollida

Foto J. Gubert

d'intel·lectuals perseguits. En aquest sentit el centre recuperarà la memòria del pensador alemany exiliat i mort a Portbou a través d'una exposició, s'hi podran fer estades i acollirà intel·lectuals perseguits per les seves idees. El Centre Walter Benjamin i tots els espais relacionats de Portbou s'integren dins la Xarxa d'Espais de Memòria de Catalunya, impulsada per la Generalitat. El Secretari General d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, Joan Boada, a la sala del Centre Cívic Ca l'Herrero, juntament amb Jordi Font, del Museu de l'Exili de La Jonquera, van presentar l'avantprojecte del centre Walter Benjamin, un espai de memòria i reflexió que també serà centre d'acollida d'intel·lectuals perseguits per les seves idees. El centre recuperarà la figura del filòsof que es va suïcidar l'any 1940 a Portbou, després de fugir de l'Alemanya nazi. Alhora, acollirà intel·lectuals que, com Walter Benjamin, són perseguits en els seus països

d'origen per les seves idees polítiques o religioses. El nou equipament, d'uns 800m2, s'ubicarà a l'antic ajuntament i comptarà amb finançament del consistori de Portbou, de la Generalitat i de la Unió Europea a través dels projectes de cooperació transfronterera que impulsa el govern català en temes de memòria. Les obres d'acondicionament de l'antic ajuntament començaran l'any 2009. El nou centre s'integrarà en la xarxa d'Espais de Memòria de Catalunya, una xarxa que impulsa la Generalitat per recuperar i difondre el patrimoni memorial del nostre país (rutes de l'exili, búnquers, trinxeres, fosses, etc). Tant la ruta Benjamin com el nou centre formaran part de l'Espai de frontera i exili, un espai que va ser escenari de l'exili cap a França i, més tard, d'Europa cap a Catalunya. A més de Portbou, l'integren localitats com La Jonquera o les franceses Argelers i Ribesaltes. De moment, ja s'ha senyalitzat la ruta Walter Benjamin pel nucli urbà de Portbou i s'han editat tríptics per difondre-la i estan en projecte la senyalització de la totalitat de la ruta, la recuperació de dos búnquers al port de Portbou i a cala del Pi i la finalització de les obres del refugi del carrer Nord. Pel que fa a tota la demarcació de Girona, en els pròxims mesos la Generalitat, en col·laboració amb els ajuntaments implicats, té previst senyalitzar amb panells informatius 40 espais de memòria. El **Centre Walter Benjamin de la Memòria** tindrà com a principal objectiu el foment de la memòria del pensador alemany, la reflexió sobre la frontera de la llibertat i la promoció turística i cultural de la zona. La seu del centre serà l'edifici de l'antic ajuntament, un edifici amb

influència modernista construït entre els anys 1910 i 1913 i que va deixar de ser utilitzat com a ajuntament l'any 1975. A més de l'espai dedicat a Benjamin, el projecte preveu que a l'edifici es

Foto J. Gubert

realitzin altres activitats culturals i cíviques del municipi. El Centre Benjamin inclourà:

- Exposició permanent: "Les fronteres de Walter Benjamin. La frontera de la lli-

bertat”

- Tallers didàctics
- Alberg de la memòria
- Biblioteca Walter Benjamin
- Sala d'exposicions temporals
- Aules d'activitat cultural
- Espai Jove

L'exposició permanent sobre la vida del filòsof alemany Walter Benjamin se centrarà en la seva fugida que va començar a l'Alemanya nazi, el període que va viure a París i el trajecte fins a Portbou, on finalment va morir. Abans d'arribar al seu tràgic destí, Benjamin va travessar moltes “fronteres” i va patir persecucions com a intel·lectual i jueu. En aquest sentit, aquestes fronteres de Benjamin es complementen amb l'exili de tants intel·lectuals catalans i espanyols, nombroses personalitats alemanyes d'origen jueu, dissidents del nazisme, russos que volien sortir de la Unió Soviètica i un llarg etcètera que podem fer arribar fins als nostres dies. Benjamin seria, doncs, el símbol de la repressió que pateixen els lliurepensadors que s'oposen als poders totalitaris i que són perseguits en l'actualitat per les seves idees, la seva raça, cultura, gènere o religió.

El discurs temàtic de l'exposició destacaria quatre moments biogràfics de Benjamin:

- 1932: estada a Eivissa i a Niça
- 1933: es refugia a Svendborg amb Bertold Brecht i a San Remo, establint-se a París i visita Nova York.
- 1938: visita Brecht a Dinamarca. És empresonat tres mesos en un camp prop de Nevers i perd la nacionalitat alemanya.

- 1940: torna a París i, posteriorment, fuig a Llorda quan les tropes alemanyes entren a França. A l'agost aconseguix un visat per entrar als Estats Units però, després de travessar a peu la frontera franco-espanyola, mor Portbou al setembre

El projecte preveu, també, destinar els pisos superiors de l'edifici com a alberg per a artistes i intel·lectuals perseguits a causa de les idees que defensen. Això, a més, ofereix

l'oportunitat d'organitzar debats i exposicions sobre la problemàtica concreta d'un país o d'una cultura. En aquest sentit, Portbou se centraria en la defensa de la llibertat d'expressió i pensament.

Deixant de banda la presentació del projecte i entre les diverses activitats que es duguerem a terme dins les Jornades Walter Benjamin d'aquest any, cal destacar les conferències del filòsof Josep M. Domingo (“El pensament únic i capitalisme” i “Frontera, globalització o globalisme”); de Joan Pau Andreu (“La vida dels jueus a la Catalunya medieval”) i de Jordi Lluís Huguet (“Asumir el nou repte de sostenibilitat de l'aigua”). L'excursió de la ruta de Banyuls de la Marenda a Portbou, una sardinada popular, un taller de fotografia, la presentació d'“Art Visual Passatges” i una exposició a la sala W. Benjamin amb el tema “El pas d'una frontera” per l'Agrupació d'Aquarel·listes de Girona”, foren altres activitats de les Jornades.

Foto J. Gubert

Cal destacar també la presentació de la Webcam Memorial Passatges instal·lada en l'obra escultòrica de Dani Karavan, que es troba al cementiri de Portbou en record al pensador alemany. La webcam visualitza l'obra de Karavan i el seu entorn i les imatges es podran veure al web de l'Ajuntament de Portbou. ■

AMB L'ESTELADA A QUERROIG

Un any més la seu local d'ERC de Portbou organitzà, el passat 11 de setembre –Diada Nacional de Catalunya–, la XIX Pujada a Querroig per a reivindicar la Nació Catalana.

Aquest cop, però, al cim de Querroig s'hi

va instal·lar l'Estelada amb motiu del centenari de la seva creació. Així doncs, Querroig es convertí en un dels 100 cims de tot Catalunya on si penjà l'ensinya.

La simbologia de l'acte i de l'indret, rememoren la pèrdua de la unitat de Catalunya com a territori i la seva participació en dues parts a partir del Tractat dels Pirineus en el segle XVII. ■

Foto J. Gubert

FESTA DEL GRAFIME

El passat cap de setmana, 3, 4 i 5 d'octubre es va celebrar a Portbou la Festa del Grafisme, una trobada oberta al voltant de la funció comunicativa i social del disseny gràfic des d'una perspectiva conscient, serena, "slow", demarcada de l'estrès habitual dels entorns en els que es treballa el grafisme. Una trobada per reflexionar i per obrir-se.

Segons els organitzadors es va escollir Portbou per potenciar l'aspecte "slow" i per la seva condició de frontera, com el grafisme: en els marges entre l'art i la comunicació, entre la cultura i l'empresa, entre la inspiració i la reflexió, entre la ciutat i la natura.

L'esdeveniment, que es vol repetir anualment, vol qüestionar-se el model actual del disseny gràfic marcat per una percepció encara molt lligada a l'elitisme. Un model immers en un ritme frenètic i una dictadura del dia a dia que impedeix plantejar-se conceptes com reflexió, recerca i innovació en el disseny gràfic.

Un dels principals objectius és fer que Portbou respiri grafisme, ajudant així a divulgar un model més funcional i proper del disseny, facilitant també als professionals del disseny gràfic que es qüestionin la seva feina i la seva relació amb els mitjans, el públic i l'entorn.

Es pretenia també apropar el grafisme a la gent, a la societat en general, des de una noció revisada, més planera i més oberta. Potenciar Portbou com a espai cultural lligat al disseny a través de la pròpia Festa del Grafisme però també creant una col·lecció de llibres d'interès gràfic per a la Biblioteca Municipal, implicant a petits comerços i botigues, connectant-lo també amb altres esdeveniments culturals del poble, com la setmana Walter Benjamin.

Per fer possible tots aquest objectius, la Festa del Grafisme oferí exposicions, conferències, tallers, trobades i esdeveniments lúdics

per tal de facilitar la circulació i l'intercanvi d'informació, des d'una estructura horitzontal, establint una comunicació entre iguals.

En aquest sentit vam poder gaudir de les diferents activitats que senyalen a continuació:

- Exposicions de caire divulgatiu amb tres tipologies d'exposició: una figura reconeguda del disseny gràfic, un estudi interessant però poc conegut, i mostres de disseny en objectes comuns i en petits detalls en les que poques vegades ens hi fixem.

- Activitats per implicar al poble en el festival. Així tinguérem des d'espais de lectura i tallers d'il·lustració per als més petits, intervencions en els aparadors dels comerços del poble, projeccions "a la fresca" i el concert de CaboSanRoque a la sala Walter Benjamin.

- Conferències i tallers. Tallers de treball enfocats a l'interacció entre el grafisme i altres disciplines i conferències per facilitar els aspectes de reflexió i la innovació al voltant del disseny gràfic.

- Participació de la comunitat professional mitjançant un premi de disseny editorial enfocat al món professional i un de disseny de postals dirigit més als estudiants per potenciar la participació i al mateix temps aconseguir fons per un arxiu del grafisme a Portbou.

Per acabar volem assenyalar el caire positiu que la Festa va tenir en tot moment. Una Festa participativa, popular i que va posar Portbou dins el mapa referent del disseny gràfic. Volem, des d'aquestes humils planes, felicitar la idea, els organitzadors i l'Ajuntament, i en especial la Regidoria de Cultura, per

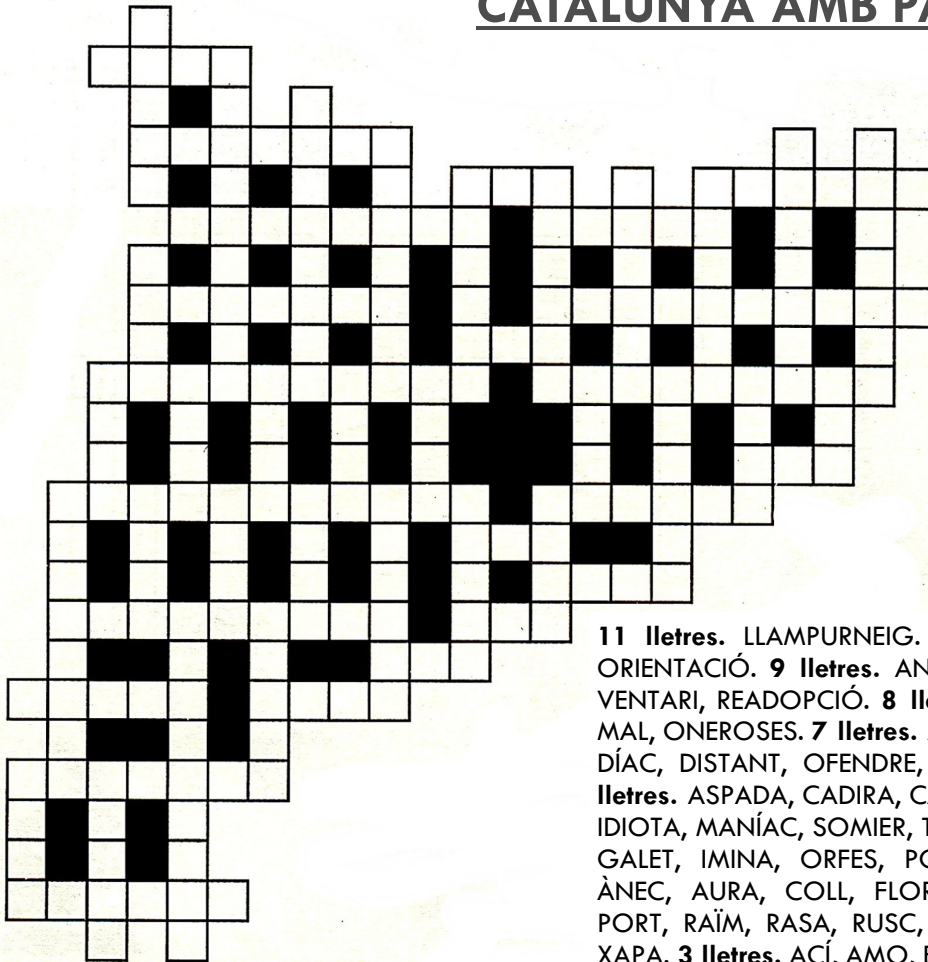

Foto: J. Guibert

aquesta iniciativa cultural de primer ordre. ■

PASSATEMPS EL FULL

CATALUNYA AMB PARAULES*

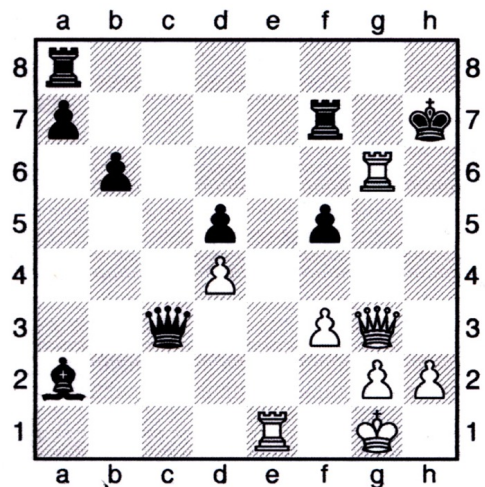
Una vegada hàgiu traslladat totes les paraules als requadres corresponents us adonareu que n'hi ha una que no es pot col·locar. Quina és?

11 lletres. LLAMPURNEIG. **10 lletres.** CARITATIVA, ORIENTACIÓ. **9 lletres.** ANASTÀTIC, DIABÈTICA, INVENTARI, READOPCIÓ. **8 lletres.** ENTRANYA, LACRIMAL, ONEROSSES. **7 lletres.** AMAINAR, ASSERVI, CARDÍAC, DISTANT, OFENDRE, PLORERA, REVENJA. **6 lletres.** ASPADA, CADIRA, CARNET, CRIDAR, ESTONA, IDIOTA, MANÍAC, SOMIER, TRENCA. **5 lletres.** DIADA, GALET, IMINA, ORFES, PORTA, TERRA. **4 lletres.** ÀNEC, AURA, COLL, FLOR, MORA, NAPA, PICÓ, PORT, RAÏM, RASA, RUSC, SETÍ, TABÚ, TREN, VERÍ, XAPA. **3 lletres.** ACÍ, AMO, ERA, EST, DIT, IOT, NIT.

ESCACS PER R. CRUSÍ I MORÉ – Mestre Internacional de la ICC –

Partida Berry - Poitras (Vancouver, 2000)

Juguen blanques i fan mat en 5 jugades.

* Passatemps extret i publicat amb permís de la revista "l'Oci – la diversitat en passatemps –"
Podeu fer la subscripció trucant al tel. 609 63 51 90 o per carta a ASSOCIACIÓ CATALANA DE PASSATEMPS (A.C.A.P.)
Apartat de Correus 50 – 17486 Castelló d'Empúries

Solució : Ofendre
Solució : 1.- g3 h4+
2.- e1 e6+
3.- h4 h6+
4.- e6 g6+
5.- h6 g7#
h7 x g6
g6 g7
g7 g8
f7 g7

INFORMACIÓ

Podeu enviar els vostres escrits a l'adreça Passeig de la Sardana 3, 2n. pis - 17497 Portbou, o bé al correu electrònic elfull@wanadoo.es, o al fax (00 34) 972 390 331, amb una llargada màxima de dos fulls Din A4 a doble espai.

El Full sempre es reserva el dret de la publicació per raons temàtiques o d'extensió.

S'accepten pseudònims sempre i quan vagin acompanyats de nom i cognoms, núm. document d'identitat, adreça i telèfon de contacte.

El Full només respon de la secció Editorial, Calaix de sastre, Passatemps El Full i Records del passat. Els altres escrits i ninotalles són responsabilitat dels seus propis autors.

**Llegeix i col·labora amb El Full.
El teu mitjà cultural d'expressió.**

El Full a Internet:

Al web de l'Ajuntament de Portbou

www.portbou.cat

o bé a

GironaNoticies.com

connecta't al nou diari digital de les comarques gironines

El Full s'imprimeix amb paper ecològic lliure de C.F.C.

EL FULL

Publicació Catalana, Independent, Cultural, Trimestral i Gratuïta.

DIPÒSIT LEGAL:

GI-565-1999

EDITA:

Amics de Portbou

DOMICILI SOCIAL:

Avinguda de França 67
17497 Portbou - Catalunya

CONSELL EDITORIAL:

Joan Gubert i Macias, Maria Juandó i Llimona, Josep M. Loste i Romero, Fèlix Balanzó i Guerendiain i Jordi Banyeres i Barril.

MAQUETACIÓ I FORMAT:

Joan Gubert i Macias

SUMARI

NINOTALLA

2

EDITORIAL

A Portbou i Catalunya necessitem unitat per damunt de tot 3

Centre Walter Benjamin de la memòria 3

CARTES AL FULL

Festa d'Homenatge a la Germandat de Donants de Sang 4

Resposta al Cap de l'Oposició a Portbou 5

Mulla't 2008 6

Resposta al Sr. Àlex Parés 6

Carta a Mr. Borloo 6

Carta oberta a "Les nenes de les hermanas" 7

A totes les persones que estimen Portbou 8

OPINIÓ

La mobilitat a les comarques gironines 9

La dimensió desconeguda 10

De la Girona grisa i negra a la multicolor 12

Travessies, confluències, celatges 13

Toponímia (I) 15

A Walter Benjamin 16

Els hi hauria de caure la cara de vergonya 16

Estrès existencial 17

El dret d'opinar i la política 18

Efectes econòmics de la Llei de Dependència 18

Que fer quan segurament ja és massa tard 19

DOCUMENTS HISTÒRICS

La Comarca 20

LLENGUA

LITERATURA

"El diari dels morts" de Narcís Comadira 21

Els safareigs de l'Horta 23

Espai de poesia: Arthur Rimbaud 24

LLIBRES

Des de la biblioteca 26

POEMES VISUALS

Esriptura Creativa A 27

Esriptura Creativa B 27

POESIA

La meva terra 28

Nocturn 28

L'esquerra i la dreta 28

CALAIX DE SASTRE

PASSATEMPS EL FULL

Catalunya amb paraules 33

Escacs per R. Crusí i Moré 33

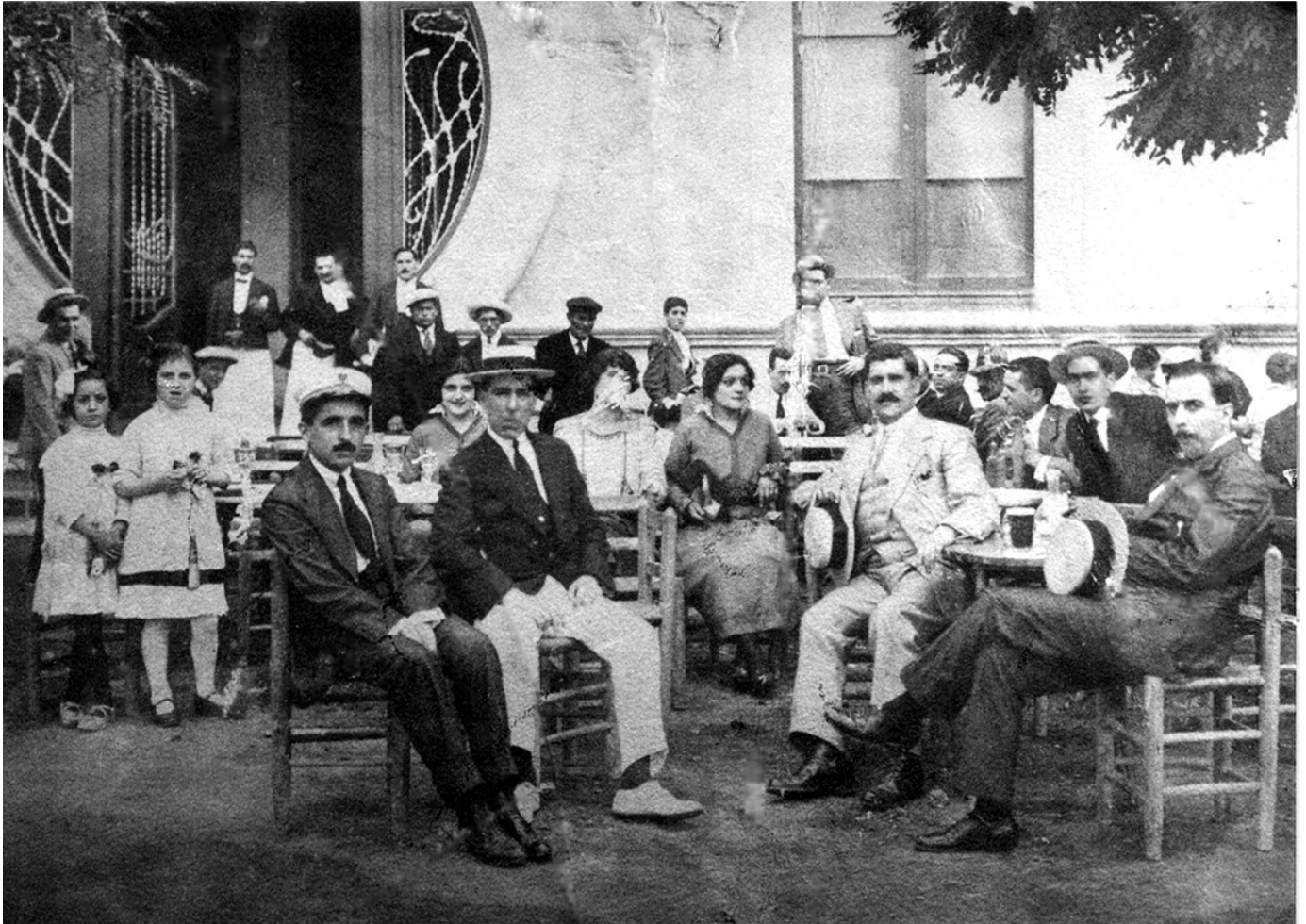
SUMARI

RECORDS DEL PASSAT

NINOTALLA

36

RECORDS DEL PASSAT

Fotografia de començaments del segle XX de la terrassa del Gran Casino Societat La Congesta. És destacable la magnífica porta modernista amb la seva forma esfèrica i el treball del seu enreixat. Arxiu Marian Roman.

Passeig de la Sardana 11, 17497 Portbou (Girona)
Telèfon/Fax (00-34) 972 390 712
portdeportbou@telefonica.net

CONSORCI PORT DE PORTBOU

NINOTALLA

per Joan Martín Rubio

serveis editorials
disseny i comunicació gràfica
preimpressió i impressió
serveis de reproducció digital

m gràfiques montserrat

T. 972 500 344
www.grafiquesmontserrat.com

l'orientem